

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

ΤΟ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Τμήμα 16ο ΤΡΙΜΕΛΕΣ

Αποτελούμενο από τους: Ευαγγελία Βαβουγίου, Πρόεδρο Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων, Χαράλαμπο Πέππα και Θεοδώρα Βιτουλαδίτη (Εισηγήτρια), Εφέτες Διοικητικών Δικαστηρίων και γραμματέα την Παναγιώτα Πανουργιά, δικαστική υπάλληλο

συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 12 Δεκεμβρίου 2018 για να δικάσει την από 9.10.2017 (ΠΡ 1022/2017) προσφυγή,

της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΥΠΕΡΑΓΟΡΕΣ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ», ως καθολική διάδοχος, λόγω συγχωνεύσεως δι' απορροφήσεως, της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Ι. και Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε.», που εδρεύει στο Δήμο Περιστερίου Αττικής (Λ. Κηφισού 136), εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με τον πληρεξούσιο δικηγόρο Ανδρέα Ζαγγάνα,

κατ'ά του ΝΠΔΔ με την επωνυμία «Επιτροπή Ανταγωνισμού», που εδρεύει στην Αθήνα, στην Οδό Κότσικα 1Α, εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με τον πληρεξούσιο δικηγόρο Δημήτριο Αυγητίδη, με την από 11.12.2018 δήλωση στη Γραμματεία του Δικαστηρίου ότι επιθυμεί να συζητηθεί η υπόθεσή του χωρίς να εμφανιστεί στο ακροατήριο κατά την εκφώνησή της (άρθρο 133 παρ. 2 του Κ.Δ.Δ.).

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη και αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και σκέφθηκε κατά το νόμο.

Η κρίση του είναι η εξής:

1. Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή, για την άσκηση της οποίας κατατέθηκε το νόμιμο παράβολο (βλ. 047376 – 82, 3653164 σειρά Α έντυπα παράβολου) παραδεκτώς επιδιώκεται η ακύρωση, ή άλλως η μεταρρύθμιση, της 610/2015 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με την οποία επιβλήθηκε σε βάρος της «Ι. ΚΑΙ Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε.» της οποίας

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

καθολική διάδοχος, λόγω συγχωνεύσεως δι' απορροφήσεως έχει καταστεί η προσφεύγουσα εταιρεία, πρόστιμο ύψους 213.297 ευρώ, λόγω παράβασης των άρθρων 1 του ν.703/1977 και 81 ΣυνθΕΚ, «περί απαγορεύσεων αντι-ανταγωνιστικών συμπτάξεων, με τη συμμετοχή της σε απαγορευμένη συμφωνία για τον περιορισμό/παρεμπόδιση των παράλληλων εισαγωγών προϊόντων Colgate Palmolive στην ελληνική επικράτεια».

2. Επειδή, στο Ν. 703/1977, περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού, (Α' 278), ο οποίος ίσχυε κατά τον κρίσιμο, εν προκειμένω χρόνο, ορίζεται, στο άρθρο 1 παρ. 1, ότι «Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής ενηρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού ιδία δε αι συνιστάμεναι εις: α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής. β) τον περιορισμόν ή τον έλεγχον της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων. γ) την κατανομήν των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού. [...]» και, στο άρθρο 1 παρ. 3, ότι «Εμπίπτουσαι εις την παράγραφον 1 του παρόντος άρθρου συμφωνίαι [...] δύνανται να κριθούν δι' αποφάσεως της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού ως εν όλω ή εν μέρει ισχυραί, εφ' όσον πληρούν αθροιστικώς τις κάτωθι προϋποθέσεις: α) συμβάλλουν, επί ευλόγω συμμετοχή των καταναλωτών εις την προκύπτουσαν ωφέλειαν, εις βελτίωσιν της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή εις προώθησιν της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, β) δεν επιβάλλουν εις τας οικείας επιχειρήσεις περιορισμούς πέρα των απολύτως αναγκαίων δια την πραγματοποίησιν των ανωτέρω σκοπών και γ) δεν παρέχουν εις τας επιχειρήσεις ταύτας την δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού εις σημαντικόν τμήμα της οικείας αγοράς. Στο άρθρο 81 τής Συνθήκης περί ιδρύσεως τής Ευρωπαϊκής Κοινότητας ορίζεται ότι: «1.Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να

επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται: α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων, γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, [...] 2. [...] 3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 δύνανται να κηρυχθούν ανεφάρμοστες: σε κάθε συμφωνία ή κατηγορία συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων, -σε κάθε απόφαση ή κατηγορία αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων, και -σε κάθε εναρμονισμένη πρακτική ή κατηγορία εναρμονισμένων πρακτικών, η οποία συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τίμημα από το όφελος που προκύπτει, και η οποία: α) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών και β) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων.». Εξάλλου, στον Κανονισμό (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16.12.2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (ΕΕ L 1/4.1.2003 σελ. 1 επ.), ο οποίος «δεν θίγει ούτε τους εθνικούς κανόνες περί των απαιτούμενων αποδεικτικών προτύπων ούτε την υποχρέωση των αρχών ανταγωνισμού και των δικαστηρίων των κρατών μελών να εξακριβώνουν τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά μιας υπόθεσης, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω κανόνες και υποχρεώσεις συνάδουν προς τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου» (βλ. στοιχ. 5 του προοιμίου), ορίζεται, στο άρθρο 2, ότι: «Στο πλαίσιο του συνόλου των εθνικών και των κοινοτικών διαδικασιών εφαρμογής των άρθρων 81 και 82 της συνθήκης, η απόδειξη της παράβασης του άρθρου 81 παράγραφος 1 ή του άρθρου 82 της συνθήκης βαρύνει το μέρος ή την αρχή που ισχυρίζεται την παράβαση. Η απόδειξη ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης βαρύνει την επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που επικαλείται τη

διάταξη αυτή.», στο άρθρο 3 παρ. 1, ότι «Οσάκις οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης, οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 81 της συνθήκης, στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές. [...]», στο άρθρο 5, ότι «Οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών είναι αρμόδιες να εφαρμόζουν τα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Προς το σκοπό αυτό, δύνανται, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, να εκδίδουν τις ακόλουθες αποφάσεις: - για την παύση της παράβασης, - για τη λήψη προσωρινών μέτρων, - για την αποδοχή ανάληψης δεσμεύσεων, - για την επιβολή προστίμου, χρηματικής ποινής ή κάθε άλλης κύρωσης προβλεπόμενης από την εθνική τους νομοθεσία. Εάν με βάση τις πληροφορίες που διαθέτουν διαπιστώσουν ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις μιας απαγόρευσης, δύνανται επίσης να αποφαινόμενοι ότι δεν συντρέχει λόγος δράσης από μέρους τους.» και, στο άρθρο 6, ότι «Τα εθνικά δικαστήρια διαθέτουν την αρμοδιότητα να εφαρμόζουν τα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης ...».

3. Επειδή, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977 και του άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθήκης ΕΚ, απαγορεύεται κάθε συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό, την παρεμπόδιση ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, ασχέτως των αποτελεσμάτων της (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., απόφαση ΔΕΚ της 8.7.1999, C-42/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκ. 99 & 122- 124, απόφαση ΔΕΕ της 7.2.2013, C-68/12, Slovenska Sporitel'a, σκ. 17) ή της μη εφαρμογής της στην πράξη (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., απόφαση ΔΕΚ της 11.7.1989, C-246/86, Belasco κατά Επιτροπής, σκ. 15) ή του εάν επιδιώκεται με αυτήν και κάποιος νόμιμος σκοπός (πρβλ. απόφαση ΔΕΚ της 8.11.1983, 96/82 κ.λπ., IAZ κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 25 και απόφαση ΠΕΚ της 27.7.2005, T-49/02 κ.λπ., Brasserie nationale κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 85). Ειδικότερα, για να

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

υπάρχει «συμφωνία», κατά την έννοια των ίδιων διατάξεων, αρκεί οι οικείες επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφερθούν στην αγορά με ορισμένο τρόπο (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., αποφάσεις ΔΕΚ της 15.7.1970, 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, σκέψη 112, και της 29.10.1980, 209/78 κ.λπ., Van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 86, απόφαση ΠΕΚ της 26.10.2000, T-41/96, Bayer κατά Επιτροπής, σκέψη 67), χωρίς να ενδιαφέρει η μορφή της έκφρασης της εν λόγω κοινής βούλησής τους (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., αποφάσεις ΔΕΚ στην υπόθεση ACF Chemiefarma, σκ. 112, και στην υπόθεση Van Landewyck, σκέψη 86) και χωρίς να είναι αναγκαίο η συμφωνία αυτή να συνιστά υποχρεωτική και έγκυρη σύμβαση σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., απόφαση ΔΕΚ της 11.1.1990, C-277/87, Sandoz Prodotti Farmaceutici κατά Επιτροπής, σκ. 13). Κατά τις ως άνω διατάξεις, απαγορεύεται κάθε συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων που έχει είτε ως αντικείμενο είτε ως εν δυνάμει αποτέλεσμα τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, η απαγόρευση δε αυτή καταλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικά επίπεδα, σχετικά με τις προϋποθέσεις προμηθείας, πωλήσεως ή μεταπωλήσεως αγαθών ("κάθετες συμπράξεις"). Οι ανωτέρω δύο προϋποθέσεις (επιζήμιο για τον ανταγωνισμό αντικείμενο ή εν δυνάμει αποτέλεσμα μιας σύμπραξης) τίθενται διαζευκτικά και όχι σωρευτικά. Η διάκριση μεταξύ «παραβάσεων λόγω του αντικειμένου» της συμφωνίας και «παραβάσεων λόγω των αποτελεσμάτων» αυτής εξηγείται από το ότι ορισμένες μορφές συμπράξεων μεταξύ επιχειρήσεων μπορούν να θεωρηθούν, ως εκ της φύσεως τους, ως παραβλάπτουσες την ορθή λειτουργία του ανταγωνισμού. Επομένως, εάν από το περιεχόμενό της, εξεταζόμενο υπό το φως των αμοιβαίων οικονομικών σχέσεων, εντός των οποίων πρέπει να εφαρμοσθεί, μπορεί να συναχθεί ότι η συμφωνία έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό, την παρεμπόδιση ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, παρέλκει, ως αλυσιτελής, η περαιτέρω έρευνα και απόδειξη κινδύνου βλάβης των καταναλωτών ή επελεύσεως άλλων, συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, εν δυνάμει βλαπτικών για τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι, πάντως, από την φύση

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

τους δυνητικά μειώνουν ή εξαλείφουν τις ανταγωνιστικές πιέσεις. Έτσι, η διαπίστωση ότι η σύμπραξη έχει αντικείμενο βλαπτικό για τον ανταγωνισμό δεν μπορεί να ανατραπεί ούτε από ενδείξεις ότι δεν είχε κανένα αποτέλεσμα εντός της αγοράς ή ότι δεν είχε άμεση επίδραση επί των τιμών, ούτε από το ότι οι ενδιαφερόμενοι εξασφάλισαν ταυτοχρόνως, δια της πρακτικής αυτής, ορισμένα πλεονεκτήματα ως προς τον ανταγωνισμό. Σημασία έχει το περιεχόμενο της κοινής βουλήσεως, που μπορεί να προκύπτει τόσο από τις ρήτρες μιας συμβάσεως όσο και από αντίστοιχες εκδηλώσεις συμπεριφοράς των επιχειρήσεων, και όχι η μορφή, με την οποία εκδηλώνεται η βούληση, και ο συντονισμός της δράσεώς τους, ούτε αν έχει καταρτισθεί έγκυρη και δεσμευτική σύμβαση, κατά τους όρους του εθνικού δικαίου, ούτε αν οι ενεχόμενες επιχειρήσεις έχουν σχηματίσει την αντίληψη ότι, ως εκ της φύσεως των μεταξύ τους επαφών και συνεννοήσεων, έχουν νομική, εν τοις πράγμασι, ή ηθική υποχρέωση να τηρήσουν τα συμφωνηθέντα (ΣτΕ 1324/2013, 2780/2012 επταμ., με περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία - πρβλ. επίσης απόφ. ΔΕΚ της 13-7-2006, Επιτροπή κατά Volkswagen, C-74/2004, σκ. 37 και 46).

4. Επειδή, πέραν των ανωτέρω, κατά την έννοια των διατάξεων που προαναφέρθηκαν, το Δικαστήριο τής ουσίας, που ελέγχει την κρίση τής Επιτροπής Ανταγωνισμού, υποχρεούται, εφαρμόζοντας τις περί αποδείξεως διατάξεις (άρθρα 144 επ.) του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999 Α' 97) σύμφωνα με την αρχή τής αποτελεσματικότητας του Ευρωπαϊκού δικαίου να σχηματίσει πλήρη και βέβαιη δικανική πεποίθηση για τη διάπραξη τής παράβασης. Προς τούτο δε, δεν απαιτείται άμεση απόδειξη του κάθε ενός από τα περιστατικά που την συγκροτούν, παρά αρκεί από την συνολική και όχι μεμονωμένη και αποσπασματική εκτίμηση των κατ' ιδίαν αποδεικτικών μέσων να προκύπτουν σοβαρές και συγκλίνουσες ενδείξεις, οι οποίες, έστω και αν αυτοτελώς εξεταζόμενες είναι ανεπαρκείς, συνεκτιμώμενες αρκούν για να στηρίξουν δικαστικό τεκμήριο περί την συνδρομή περιστάσεων που (συνεκτιμώμενες και αυτές) στοιχειοθετούν (άμεσα ή έμμεσα, διά της συναγωγής περαιτέρω δικαστικού τεκμηρίου) τη διάπραξη της παράβασης (Πρβλ. αποφάσεις ΠΕΚ της 10.3.1992, T-68, 77-8/89, T-77/89, SIV κ.λπ. κατά

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

Επιτροπής, Σ.1992, σ. II-1403, σκ. 325-8, 335/94, της 20.4.1999, T-305/94, T-306/94, T-307/94, T-313/94, T-314/94, T-315/94, T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 και T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής (PVC II), σκ. 768 -778, T-18/03, CD-Contact Data, σκ. 48 -9, της 6.7.2000, T-62/98, πρβλ και ΣΤΕ 3064/2008, 1645-6/2005, 1056/2002, 53/1992, 1341/1997, 1056/2002 κ.ά.). Εφ' όσον τα στοιχεία αυτά επαρκούν για τον σχηματισμό πλήρους δικανικής πεποίθησης, αλυσιτελώς η ενεχόμενη επιχείρηση επικαλείται ανταποδεικτικώς ότι η συμπεριφορά της ήταν ασυμβίβαστη με το πνεύμα ή το περιεχόμενο της συμφωνίας (απόφαση του ΓΔ της 16.6.2011, T-191/06, FMC Foret κατά Επιτροπής, σκ. 252-253), τούτο δε διότι από μόνη την μη εφαρμογή της συμφωνίας δεν μπορεί να συναχθεί η ανυπαρξία αυτής (ΓΔ της 16.6.2011, T-235/07, Bavaria κατά Επιτροπής σκ. 144). Εξάλλου, έστω και αν το νόμιμο βάρος αποδείξεως της παραβάσεως φέρει, σύμφωνα με τις αρχές αυτές, η Επιτροπή, τα πραγματικά στοιχεία τα οποία επικαλείται η μία πλευρά μπορεί να είναι ικανά να υποχρεώσουν την άλλη πλευρά να παράσχει μια εξήγηση ή αιτιολογία, ελλείψει της οποίας να επιτρέπεται να συναχθεί ότι η πρώτη πλευρά ανταποκρίθηκε στην υποχρέωσή της (ΔΕΚ, απόφαση της 7.1.2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P Aalborg Portland A/S κ.λπ. κατά Επιτροπής σκ. 79, της 17.6.2010, C-413/08 P Lafarge SA κατά Επιτροπής ΕΕ, σκ. 30). Επομένως, και αν ακόμη τα περιστατικά που επικαλείται η Επιτροπή δεν αρκούν, αυτά και μόνα, για την συναγωγή δικαστικού τεκμηρίου, η τέλεση της παράβασης μπορεί να θεωρηθεί αποδεδειγμένη, αν τα περιστατικά αυτά αρκούν για να θεμελιώσουν υποχρέωση της ενεχόμενης επιχείρησης να παράσχει μια πειστική εναλλακτική εξήγηση για την συμπεριφορά της και αυτή δεν ανταποκριθεί επιτυχώς στην υποχρέωση αυτή. Η κατά τα ανωτέρω απόδειξη δια δικαστικού τεκμηρίου δεν συνιστά αντιστροφή του βάρους απόδειξης, αλλά ρύθμιση η οποία αφορά την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, στηριζόμενη στα διδάγματα της κοινής πείρας. Με άλλα λόγια, πριν καν τεθεί το ζήτημα της κατανομής του βάρους αποδείξεως, οι διάδικοι καλούνται εκ περιτροπής να εκπληρώσουν την

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

υποχρέωσή τους να στηρίζουν με αποδεικτικά στοιχεία τις θέσεις τους (πρβλ και απόφαση ΔΕΚ της 7.1.2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκ. 132, επίσης προτάσεις Γ.Ε. J. Kokott, 12.1.2012, C-628/10 P και C-14/11 P, Alliance One International Inc. κ.λπ. κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σημείο 170 και εκεί παραπομπές στις προτάσεις της στην απόφαση Akzo Nobel, σημείο 74 με περαιτέρω παραπομπές, Elf Aquitaine, σκ. 65, και προτάσεις σε αυτήν του Γ.Ε. P. Mengozzi της 17.2.2011, σημεία 58 έως 64) (ΣτΕ 2780/12). Ειδικότερα, ενδείξεις μπορούν επίσης να συναχθούν, εμμέσως, από την παράλληλη συμπεριφορά των ενεχομένων επιχειρήσεων, αν από τις εξηγήσεις που παρέχουν οι τελευταίες δεν αποδεικνύεται άλλη εύλογη ερμηνεία της συμπεριφοράς αυτής. Εκδηλώσεις συμπεριφοράς που παρέχουν ευθέως ενδείξεις για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της σύμπραξης μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων, έγγραφες και στοιχεία από τα εμπορικά ή φορολογικά βιβλία των επιχειρήσεων, εσωτερικά έγγραφα, ανακοινώσεις, αλληλογραφία, και εν γένει κάθε μορφής δήλωση ή ανακοίνωση βούλησης ή παράστασης, προκειμένου δε περί οριζοντίων συμπράξεων και οι ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστών ή και επαφές με ανταγωνιστές ή συνεργάτες τους, εφ' όσον κατά τις επαφές αυτές η επιχείρηση δεν αποστασιοποιήθηκε ρητά. Μονομερείς δηλώσεις ή ανακοινώσεις μιας επιχείρησης μπορεί και αυτές να είναι ένδειξη συμμετοχής σε απαγορευμένη σύμπραξη (Πρβλ αποφάσεις ΔΕΚ της 25.10.1983, C-107/82, AEG κατά Επιτροπής, Σ.1983, σελ. 3151, σκ. 38, της 17.9.1985, C-25-6/84, Ford κατά Επιτροπής, Σ.1985, σελ. 2725, σκ. 21, Sandoz, C-277/87, σκ. 7-12). Ένδειξη συμμετοχής σε απαγορευμένη σύμπραξη μπορεί να είναι και μονομερείς δηλώσεις ή ανακοινώσεις που απευθύνονται προς αυτήν (ΔΕΚ, απόφαση της 12.7.1979, C-32, 36-82/78, BMW Belgium κατά Επιτροπής, Σ.1979/II, σελ. 177, σκ. 19-33, ΠΕΚ, απόφαση T-59/99, Ventouris σκ. 6-65, κα), εφ' όσον η επιχείρηση δεν αποστασιοποιήθηκε ρητά, αφού και από αυτά τα έγγραφα, κατά τις περιστάσεις, μπορεί να συναχθεί γνώση και αποδοχή της απαγορευμένης συμφωνίας. (Πρβλ. απόφαση ΠΕΚ της 11.12.2003, T-56/99, Σ. II-5225 Marlines κατά Επιτροπής ΕΕ, σκ. 20-21, 30.).

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

Ειδικότερα, (κάθετη) σύμπραξη είναι δυνατόν να υποκρύπτουν και ενέργειες, πρακτικές, ή μέτρα που λαμβάνει ή επιβάλλει κατά φαινομενικά μονομερή τρόπο ένας παραγωγός, εφ' όσον εντάσσονται στο πλαίσιο των συνεχών εμπορικών σχέσεων που διατηρεί με τους διανομείς ή μεταπωλητές του και καθ' ο μέρος από την παράλειψη των τελευταίων να αντιταχθούν ρητά μπορεί να συναχθεί ότι σιωπηρά συναινούν (ΔΕΚ αποφάσεις Sandoz, AEG και Ford, ανωτέρω, απόφαση ΠΕΚ τής 18.9.2003, Volkswagen κατά Επιτροπής, σκ. 61 έως 68, τής 30.4.2009, πρβλ. CD-Contact Data κατά Επιτροπής, T-18/03, Σ. II-1021, σκ. 48 επομ. και τής 10.2.2011 C-260/09 P (Activision Blizzard) σκ. 59-73 κ.α.). Εξ άλλου, ενδείξεις συμμετοχής μιας επιχείρησης σε απαγορευμένη σύμπραξη μπορεί να συναχθούν ακόμη και από στοιχεία που δεν αναφέρονται άμεσα σε αυτήν, αλλά σε άλλα μέλη τής απαγορευμένης σύμπραξης (T-59/99, Ventouris σκ. 70-98) (ΣτΕ 2780/12, 1934/13).

5. Επειδή, περαιτέρω, στο άρθρο 9 του ν.703/1977, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 16 του ν.3373/2005 (Α'188) ορίζονται τα εξής: «1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Ανάπτυξης, διαπιστώσει παράβαση της παρ.1 του άρθρου 1 και των άρθρων 2, 2α και 5 ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μπορεί με απόφαση της: α) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να παραλείπουν αυτή στο μέλλον, β) να αποδέχεται, εκ μέρους των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, την ανάληψη δεσμεύσεων, με τις οποίες θα παύει η παράβαση και να καθιστά τις δεσμεύσεις αυτές υποχρεωτικές για τις επιχειρήσεις, γ) να επιβάλλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για την παύση της παράβασης και ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα αυτής...δ) να απευθύνει συστάσεις σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1, 2 και 2α, όπως προστίθενται με τον παρόντα νόμο 703/1977 και να απειλήσει πρόστιμο ή χρηματική ποινή ή και τα δύο, σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης, ε) να θεωρήσει ότι κατέπεσε το πρόστιμο ή η χρηματική ποινή ή

και τα δύο, όταν με απόφασή της βεβαιώνεται η συνέχιση ή επανάληψη της παράβασης, στ) να επιβάλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση... 2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φθάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση ή, αν αυτή συνεχίζεται μέχρι την έκδοση της απόφασης, της τρέχουσας χρήσης ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης αντιστοίχως. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης...». Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, επί επιβολής προστίμου για παράβαση των διατάξεων περί ανταγωνισμού λαμβάνονται υπόψη, προς το σκοπό εξασφάλισης της αποτελεσματικότητας και της αποτρεπτικότητας του προστίμου, εντός του πλαισίου της αρχής της αναλογικότητας, η σοβαρότητα και η διάρκεια της παραβάσεως, ο σκοπός του προστίμου, ο οποίος συνίσταται στην καταστολή κάθε παράνομης συμπεριφοράς και στην πρόληψη επαναλήψεώς της, ο αριθμός, το μέγεθος και η οικονομική ισχύς των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, ως προς τα οποία αποτελεί ένδειξη ο συνολικός κύκλος εργασιών των εν λόγω επιχειρήσεων, η έκταση των επιβλαβών για την αγορά οικονομικών συνεπειών της συμπράξεως, η συμπεριφορά, ο βαθμός ενοχής και το κέρδος κάθε επιχείρησης (ΣΤΕ 1324/2013). Εξάλλου, κατά το άρθρο 25 του ν.3959/2011 (Α'93) : «Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, ύστερα από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, διαπιστώσει παράβαση των άρθρων 1, 2 και 11 ή των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με απόφαση της, διαζευκτικά ή σωρευτικά, μπορεί: α) να απευθύνει συστάσεις σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1 και 2 του παρόντος ή των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να παραλείπουν αυτή στο μέλλον, γ) να επιβάλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

είναι αναγκαία και πρόσφορα για την παύση της παράβασης, ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα αυτής. Μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνο στην περίπτωση που είτε δεν υφίστανται εξίσου αποτελεσματικά μέτρα συμπεριφοράς είτε όλα τα εξίσου αποτελεσματικά μέτρα συμπεριφοράς είναι ενδεχομένως επαχθέστερα από τα μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα, δ) να επιβάλει πρόστιμο κατά την παράγραφο 2α στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση ή που δεν εκπληρώνουν αναληφθείσα από τις ίδιες δέσμευση η οποία έχει καταστεί υποχρεωτική, σύμφωνα με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατ' εφαρμογή της παραγράφου 6, ε) να απειλήσει πρόστιμο κατά την παράγραφο 2α ή την παράγραφο 2β ή και τα δύο σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης, στ) να επιβάλει το επαπειλούμενο πρόστιμο κατά την παράγραφο 2α ή την παράγραφο 2β ή και τα δύο όταν με απόφαση της βεβαιώνεται η συνέχιση ή επανάληψη της παράβασης ή η παράλειψη εκπλήρωσης αναληφθείσας από τις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων δέσμευσης, η οποία έχει καταστεί υποχρεωτική με απόφαση κατ' εφαρμογή της παραγράφου 6. 2. α) Το πρόστιμο που επαπειλείται ή επιβάλλεται κατά την περίπτωση δ', ε' και στ' της παραγράφου 1 μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση ή, αν αυτή συνεχίζεται μέχρι την έκδοση της απόφασης, της προηγούμενης της έκδοσης της απόφασης χρήσης. Σε περίπτωση ομίλου εταιρειών, για τον υπολογισμό του προστίμου, λαμβάνεται υπόψη ο συνολικός κύκλος εργασιών του ομίλου. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα, η διάρκεια, η γεωγραφική έκταση της παράβασης, η διάρκεια και το είδος της συμμετοχής στην παράβαση της συγκεκριμένης επιχείρησης, καθώς και το οικονομικό όφελος που αποκόμισε».

6. Επειδή, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με την από 17^η Ιουλίου 2009 Ανακοίνωσή της σχετικά με την «Ερμηνεία αναφορικά με το εύρος των ακαθαρίστων εσόδων από προϊόντα ή υπηρεσίες που καθορίζουν το βασικό

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

ποσό προστίμου σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1,2 και 2^α του ν.703/77 και 81,82 ΣυνθΕΚ». Καθόρισε ότι: «Δεδομένου ότι το πρόστιμο αφ' ενός επιβάλλεται ως κύρωση για ορισμένη παράβαση, αφ' ετέρου όμως πρέπει να συμβάλει και στην αποτροπή των επιχειρήσεων από την επανάληψη παρομοίων αντιανταγωνιστικών συμπεριφορών στο μέλλον, ως βάση για τον υπολογισμό του ύψους του, λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των ακαθαρίστων εσόδων της επίμαχης επιχείρησης στη σχετική αγορά του προϊόντος. Αντίθετη άποψη θα αποστερούσε το πρόστιμο από τον επιδιωκόμενο αποτρεπτικό χαρακτήρα του, στο μέτρο που θα το περιόριζε στην μερική κατά το πλείστον κάλυψη των κερδών που αποκόμισε μία επιχείρηση από την προσαπτόμενη σε αυτήν αντιανταγωνιστική συμπεριφορά. Εξ' άλλου και στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την μέθοδο υπολογισμού προστίμων (2006/C2010,02) αναφέρεται ότι «για τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου, η Επιτροπή θα χρησιμοποιεί την αξία των πωλήσεων των προϊόντων ή υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν από την επιχείρηση, με τις οποίες η παράβαση σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα, στον σχετικό γεωγραφικό χώρο εντός του ΕΟΧ». Ο λόγος που σύμφωνα με την παράγραφο 4 της εν λόγω Ανακοίνωσης συνηγορεί για την διεύρυνση της βάσεως υπολογισμού του προστίμου, έγκειται στο ότι «τα πρόστιμα πρέπει να έχουν ένα επαρκώς αποτρεπτικό αποτέλεσμα, όχι μόνο ως κύρωση που επιβάλλεται στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις (ειδικό αποτρεπτικό αποτέλεσμα), αλλά επίσης για την αποτροπή άλλων επιχειρήσεων να υιοθετήσουν συμπεριφορές που αντίκεινται προς τις διατάξεις των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ή να συνεχίσουν τέτοιου είδους συμπεριφορές (γενικό αποτρεπτικό αποτέλεσμα)... Με την ίδια συλλογιστική συνάγεται ότι σε περίπτωση που στο πλαίσιο κάθετων συμφωνιών μεταξύ προμηθευτή συγκεκριμένου προϊόντος και λιανεμπόρων, διαπιστωθεί σε ορισμένες από αυτές η ύπαρξη όρων αντίθετων προς το δίκαιο του ανταγωνισμού, ο υπολογισμός του επιβαλλομένου από την Επιτροπή προστίμου γίνεται με βάση τα ακαθάριστα έσοδα του προμηθευτή στη σχετική αγορά του προϊόντος που αποτέλεσε αντικείμενο των επίμαχων κάθετων συμφωνιών και όχι με βάση τον κύκλο εργασιών των συναλλαγών που ο εν

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

λόγω προμηθευτής είχε με τις εταιρίες με τις οποίες υπέγραψε τις συμφωνίες που εμπεριείχαν τους αντιανταγωνιστικούς όρους. Επισημαίνεται πάντως ότι οι προαναφερθείσες διευκρινήσεις δεν αναιρούν την διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού να περιορίσει κατά περίπτωση τη βάση υπολογισμού του προστίμου στα ακαθάριστα έσοδα μιας επιχείρησης στη σχετική αγορά του συγκεκριμένου και μόνο προϊόντος που αποτέλεσε αντικείμενο αντιανταγωνιστικής συμπεριφοράς, εάν κρίνει ότι ο εν λόγω περιορισμός δεν επηρεάζει εν προκειμένω τον επιδιωκόμενο αποτρεπτικό χαρακτήρα του προστίμου». Περαιτέρω, με την Ανακοίνωση της 12^{ης} Μαΐου 2006 για τις «Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 9 του ν.703/1977, όπως ισχύει», καθορίστηκε ότι: «5. Για τον υπολογισμό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση, η Επιτροπή χρησιμοποιεί την ακόλουθη μέθοδο. 6. Πρώτον, καθορίζει ένα βασικό ποσό προστίμου για κάθε επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. 7. Δεύτερον, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, προσαυξάνει ή μειώνει το βασικό ποσό, ανάλογα με το εάν συντρέχουν αντίστοιχα επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις. Α. Βασικό ποσό προστίμου. 8. Το βασικό ποσό του προστίμου προκύπτει ως εξής: α) ορίζεται ποσοστό ύψους μέχρι τριάντα τοις εκατό (30%) επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης από προϊόντα ή υπηρεσίες που αφορούν στην παράβαση, με κριτήριο τη σοβαρότητα αυτής και β) το ποσοστό αυτό υπολογίζεται επί των ετήσιων ως άνω εσόδων για κάθε έτος της παράβασης αθροιστικά. 9. Σε περίπτωση που η παράβαση ένωσης επιχειρήσεων συνδέεται με τις δραστηριότητες των μελών της, το ανωτέρω ποσοστό υπολογίζεται επί του αθροίσματος των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων των επιχειρήσεων-μελών αυτής. Σοβαρότητα της παράβασης. Διάρκεια της παράβασης. Β. Επιβαρυντικές περιστάσεις 14. Το βασικό ποσό του προστίμου μπορεί να προσαυξάνεται, εάν συντρέχουν επιβαρυντικές περιστάσεις, όπως: όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση έχει διαπράξει στο παρελθόν διαπιστωμένη

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

παράβαση, όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση αρνήθηκε να συνεργαστεί, όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε ηγετικό ρόλο στην παράνομη συμπεριφορά. Γ. Ελαφρυντικές περιστάσεις: όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση παρέχει αποδείξεις ότι έχει παύσει την παράβαση, όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση αποδεικνύει ότι από αμέλεια οδηγήθηκε στην παράβαση, όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση παρέχει αποδείξεις ότι η εμπλοκή της στην παράβαση είναι ιδιαίτερα περιορισμένη, ή ότι στην πράξη με σαφή και ουσιαστικό τρόπο αντιτάχθηκε στην εφαρμογή της παράνομης συμπεριφοράς, όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση συνεργάστηκε αποτελεσματικά με την Επιτροπή, πέραν του πεδίου εφαρμογής του Προγράμματος Επείκειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού».

7. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα εξής: Σε συνέχεια δημοσιευμάτων και διαμαρτυριών καταναλωτών σχετικά με τη σημαντική διαφορά τιμών μεταξύ των σούπερ μάρκετ (εφεξής αναφερόμενα και ως σ/μ) της Ελλάδας και άλλων χωρών της Ε.Ε. στα απορρυπαντικά προϊόντα, καθώς και του υπ' αριθ. πρωτ. 1373/18.3.2005 έγγραφου του τότε Υπουργού Ανάπτυξης, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (ΓΔΑ) ξεκίνησε αυτεπάγγελη έρευνα για την εξέταση των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά απορρυπαντικών προϊόντων / καθαριστικών οικιακής χρήσης, προκειμένου να διαπιστώσει τυχόν παράβαση των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/1977, όπως ίσχυε (πλέον άρθρα 1 και 2 του ν. 3959/2011) και των άρθρων 81 και 82 της ΣυνΘΕΚ [πλέον 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ (ΣΛΕΕ)]. Για τους σκοπούς της εν λόγω έρευνας στάλθηκαν αρχικά επιστολές για παροχή στοιχείων σε εταιρίες του εν λόγω κλάδου στις 5.9.2005, μεταξύ των οποίων και στην COLGATE-PALMOLIVE (HELLAS) A.B.E.E (εφεξής C-P ABEE). Ειδικότερα, κατά την εν λόγω έρευνα εξετάστηκαν οι όροι των συμβάσεων της ανωτέρω εταιρίας αφενός μεν με εταιρίες που δραστηριοποιούνται στη λιανική και χονδρική πώληση ειδών σούπερ μάρκετ καθώς και ομίλους αγορών αυτών, αφετέρου δε με Ειδικούς Συνεργάτες – Χονδρεμπόρους, οι οποίοι αναλάμβαναν τη διανομή-μεταπώληση των προϊόντων τους σε καταστήματα λιανικής και χονδρικής πώλησης. Σημειώνεται ότι από 1-1-2005 η C-P ABEE λειτουργεί υπό νέα

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

εταιρική δομή, δεδομένου ότι η ελληνική εταιρεία διαχώρισε τις λειτουργίες της με τη δημιουργία της C-P ΜΕΠΕ, θυγατρική της C-P ABEE. Ο εν λόγω όμιλος C-P παράγει και εμπορεύεται απορρυπαντικά προϊόντα ρούχων και πιάτων, μαλακτικά για τα ρούχα, καθαριστικά προϊόντα, καλλυντικά και προϊόντα για την ατομική στοματική υγιεινή. Ο όμιλος C-P στην επιμέρους αγορά καθαριστικών για τα τζάμια, έχει μερίδιό που υπερβαίνει το [] σε όρους αξίας κατά την περίοδο 2000-2010. Επιπρόσθετα, ο όμιλος C-P παρουσιάζει σημαντικά μερίδια και ισχυρά σήματα και σε άλλες επιμέρους αγορές και συγκεκριμένα κατέχει: α) την [] θέση σε τρεις επιπλέον αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται (μαλακτικά ρούχων, σαπούνια σε υγρή μορφή, οδοντόκρεμες), και β) τη [] ή [] θέση σε επιπλέον αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται (απορρυπαντικά πιάτων για πλύσιμο στο χέρι, λοιπά προϊόντα καθαρισμού μεγάλων επιφανειών και γενικής χρήσης, οδοντόβουρτσες, αφρόλουτρα και σαπούνια σε στερεή μορφή. Κατά την εν λόγω έρευνα εξετάστηκαν οι όροι των συμβάσεων του εν λόγω ομίλου αφενός μεν με εταιρείες που δραστηριοποιούνται στη λιανική και χονδρική πώληση ειδών σούπερ μάρκετ καθώς και ομίλους αγορών αυτών, αφετέρου δε με Ειδικούς Συνεργάτες-Χονδρεμπόρους, οι οποίοι αναλάμβαναν τη διανομή-μεταπώληση των προϊόντων τους σε καταστήματα λιανικής και χονδρικής πώλησης. Στη συνέχεια, η ΓΔΑ με την 682/6-2-2006 επιστολή της, ζήτησε, μεταξύ άλλων, από την C-P ABEE να προσκομίσει όλες τις συμβάσεις που είχε υπογράψει με πελάτες της (σ/μ), οι οποίοι αντιπροσωπεύουν ποσοστό άνω του []% του κύκλου εργασιών της στα απορρυπαντικά/καθαριστικά οικιακής χρήσης, για την περίοδο 2000-2004. Η C-P ABEE, προσκόμισε συμφωνίες (συμβάσεις) που είχε υπογράψει με την εταιρεία ΚΥΨΕΛΗ και τα σ/μ [] ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ (προσφεύγουσα), [] []. Από τις προσκομισθείσες συμφωνίες προέκυψε καταρχήν ότι αυτές που υπέγραψε η εταιρία C-P ABEE με την ΚΥΨΕΛΗ για τα έτη 2001-2004, περιείχαν όρο ο οποίος, κατά την εκτίμησή της, περιόριζε τον ανταγωνισμό. Συγκεκριμένα, ο όρος ανέφερε: «9. Δεχτήκαμε και συμφωνήσαμε ότι κανένα μέλος της ΚΥΨΕΛΗ ΑΕ δεν θα προβεί σε παράλληλες εισαγωγές

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

των προϊόντων της εταιρίας. Σε περίπτωση μη τήρησης της συγκεκριμένης συμφωνίας έστω και μία φορά κάποιο μέλος του Συνεταιρισμού σας δεν θα αποδοθεί η προβλεπόμενη έκπτωση συλλογής προϊόντων». Η Έκπτωση Συλλογής προϊόντων, η οποία αναφέρεται στον παραπάνω όρο, αφορά σε ειδική έκπτωση τζιρού της C-P ABEE και χορηγείται, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στις συμβάσεις των ετών 2001-2004, εφόσον κατά τη διάρκεια του έτους υπογραφής της σύμβασης η ΚΥΨΕΛΗ διαθέτει μέσω όλων των καταστημάτων της όλους τους κωδικούς προϊόντων που παράγει και εμπορεύεται η C-P ABEE. Η έκπτωση αυτή αποδίδεται [redacted] και χορηγείται στα ακόλουθα ποσοστά ανά κατηγορία προϊόντων της C-P ABEE: απορρυπαντικά [redacted] και καλλυντικά [redacted], επί της καθαρής τιμολογιακής αξίας αγορών της ΚΥΨΕΛΗ. Για την περαιτέρω διερεύνηση και αξιολόγηση των πιθανολογούμενων παραβάσεων, η ΓΔΑ ζήτησε, με την 2075/13-4-2007 επιστολή της, τις ισχύουσες (πιο πρόσφατες) συμβάσεις της C-P ABEE με τα σ/μ (ενώ στην περίπτωση που δεν διατηρεί έγγραφη συμφωνία με αλυσίδες σ/μ, να περιγράψει λεπτομερώς τους όρους συνεργασίας). Η C-P ABEE απέστειλε, με την 2722/16.5.2007 απαντητική επιστολή της, τις συμβάσεις της με τα σ/μ: [redacted] και ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ (προσφεύγουσα) για το έτος 2006 και ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ για τα έτη 2006 και 2007. Από τις συμβάσεις αυτές, εκείνες με τα σ/μ [redacted], ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ (προσφεύγουσα) του έτους 2006 και ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ του έτους 2006 και 2007, μεταξύ άλλων, προβλεπόταν και ο εξής όρος: «Α.7. Μη διάθεση από τα καταστήματά σας, προϊόντων παράλληλης εισαγωγής, ομοίων προς αυτά που διακινεί η Εταιρία μας, που όμως δεν πληρούν τους όρους της Ελληνικής Νομοθεσίας. Σε περίπτωση παράβασης του παρόντος όρου, δεν θα αποδοθεί η προβλεπόμενη από το παρόν έκπτωση συλλογής προϊόντων». Συνεχίζοντας την έρευνα η ΓΔΑ στις 3.10.2008 επανήλθε με νέο ερωτηματολόγιο παροχής στοιχείων προς την C-P ΜΕΠΕ ζητώντας αντίγραφα συμβάσεων που έχει υπογράψει η ίδια για συγκεκριμένα έτη με συγκεκριμένους πελάτες – αλυσίδες σ/μ (καθώς και σε περίπτωση που η εταιρεία δεν διατηρεί έγγραφη συμφωνία με τις αλυσίδες σ/μ να περιγράψει λεπτομερώς τους όρους

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

συνεργασίας που έχουν συμφωνηθεί προφορικά). Η C-P ΜΕΠΕ προσκόμισε τα αντίγραφα των συμβάσεων που διέθετε, ενώ απάντησε ότι στις περιπτώσεις σ/μ όπου δεν υπάρχει έγγραφη συμφωνία συνάπτονται μεταξύ τους διαδοχικές συμβάσεις πώλησης των προϊόντων της. Συγκεκριμένα προσκόμισε τις συμβάσεις με [REDACTED], ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ για το έτος 2005, ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ για το έτος 2005 και ΜΑΚΡΟ για τα έτη 2005, 2006 και 2008. Επίσης, σε συνέχεια διευκρινιστικής ερώτησης της ΓΔΑ προς τη C-P ΑΒΕΕ (επιστολή 223/14-1-2009), η τελευταία προσκόμισε και τις συμβάσεις που είχε συνάψει με τη ΜΑΚΡΟ τα έτη 2001-2004 και στις 9.3.2009 προσκόμισε και αντίγραφο της σύμβασης που είχε συνάψει με τη ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ (προσφεύγουσα) για το έτος 2008. Από την εξέταση των εν λόγω συμβάσεων προέκυψε ότι στις συμβάσεις της εταιρείας ΜΑΚΡΟ των ετών 2006 και 2008 αναφερόταν ο ανωτέρω όρος σχετικά με τα προϊόντα παράλληλων εισαγωγών. Εν τω μεταξύ στις 11-11-2008 η ΓΔΑ υπέβαλε προς στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την 6370 παραπεμπτική εισήγηση αναφορικά με τις εταιρείες C-P ΑΒΕΕ και C-P ΜΕΠΕ και τις αλυσίδες σ/μ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΕΤΡΟ, ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ (προσφεύγουσα), καθώς και τον Όμιλο Κοινών Αγορών ΚΥΨΕΛΗ, για παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/77 και 81 της ΣυνθΕΚ, λόγω του ότι οι συμβάσεις που είχαν συνάψει οι εν λόγω εταιρείες περιλάμβαναν μεταξύ άλλων όρους, οι οποίοι αφορούσαν τον περιορισμό της δυνατότητας των εν λόγω λιανέμπορων να πραγματοποιούν παράλληλες εισαγωγές. Στις 21.1.2009 απεστάλησαν επιστολές παροχής στοιχείων σε μεγάλες αλυσίδες σ/μ, στις οποίες, ανάμεσα σε άλλα ζητήθηκε η αποστολή των συμβάσεων που είχαν συνάψει και με την C-P ΑΒΕΕ και C-P ΜΕΠΕ, για τα έτη 2000-2009. Ειδικότερα, στην ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ (προσφεύγουσα) εστάλησαν οι με α.π. οικ. 450/21.1.2009 και οικ. 451/21.1.2009 επιστολές. Από τις απαντήσεις των εν λόγω εταιρειών προέκυψε ότι ο επίμαχος όρος των παράλληλων εισαγωγών, με μικρές λεκτικές διαφοροποιήσεις εντοπίστηκε α) στη σύμβαση της ΜΑΚΡΟ για το 2007 και β) στη σύμβαση της C-P ΜΕΠΕ με την ΠΕΝΤΕ για τα έτη 2006 και 2007. Στις 16.3.2009 η ΓΔΑ υπέβαλε την υπ' αριθ. πρωτ. 2246 εισήγηση για την

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

παραπομπή των εταιρειών C-P ABEE και C-P ΜΕΠΕ και της ΜΑΚΡΟ ΚΑΣ & ΚΑΡΥ ΧΑΕΕ ΑΕ (εφεξής ΜΑΚΡΟ) στην ΕΑ, για πιθανολογούμενες παραβάσεις των διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/77 και 81 της ΣυνθΕΚ, καθώς οι συμβάσεις (2006 και 2008) που είχαν συνάψει οι εν λόγω εταιρίες περιλάμβαναν μεταξύ άλλων όρους, οι οποίοι αφορούσαν στον περιορισμό της δυνατότητας της ΜΑΚΡΟ να πραγματοποιεί παράλληλες εισαγωγές. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, στη συνέχεια, εξέδωσε 453/ν/2009 προδικαστική απόφαση. Ειδικότερα, η ΕΑ λαμβάνοντας υπόψη της τις απόψεις που εξέφρασαν προφορικά (κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της ΕΑ) και εγγράφως τα ενδιαφερόμενα μέρη στα υπομνήματά τους, καθώς και τα όσα κατέθεσαν οι μάρτυρες που εξετάστηκαν κατά την ακροαματική διαδικασία, έκρινε ότι η υπόθεση χρήζει επανεξέτασης, προκειμένου να ληφθεί υπόψη το πραγματικό εύρος της διερευνώμενης ρήτηρας, καθώς κατά την ακροαματική διαδικασία και ειδικότερα από καταθέσεις μαρτύρων, προέκυψε ότι η επίμαχη ρήτρα απαγόρευσης παράλληλων εισαγωγών αφορούσε όχι μόνο τα απορρυπαντικά, αλλά και τα υπόλοιπα προϊόντα των C-P ABEE και C-P ΜΕΠΕ. Παράλληλα, προκειμένου να συλλεχθούν στοιχεία, στις 13.7.2009 διενήργησε και νέο επιτόπιο έλεγχο σε εταιρεία που δραστηριοποιείται στο χονδρικό εμπόριο απορρυπαντικών, χαρτικών και καλλυντικών και εισάγει απορρυπαντικά και καλλυντικά ευρείας κατανάλωσης από ευρωπαϊκές χώρες και κυρίως από την Ιταλία. Η C-P ΜΕΠΕ, σε συνέχεια σχετικού αιτήματος της ΓΔΑ, απέστειλε τις συμβάσεις που είχε συνάψει με τα σ/μ. Τέλος, η ΓΔΑ τον Οκτώβριο του 2013 καθώς και το Φεβρουάριο και το Μάρτιο του 2014 συνέχισε την έρευνα ζητώντας από την εταιρεία C-P ΜΕΠΕ αντίγραφα συμβάσεων συνεργασίας της με τους πελάτες της ΜΕΤΡΟ, ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ (προσφεύγουσα), ΚΥΨΕΛΗ και ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ για την περίοδο 2007-2010. Παράλληλα, ανάλογη έρευνα πραγματοποιήθηκε και στους πελάτες του ομίλου ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ, [REDACTED], ΠΕΝΤΕ, [REDACTED], [REDACTED], σχετικά και με τους επίμαχους συμβατικούς όρους σε συμβάσεις με τις ελεγχόμενες, τόσο καθαριστικών-απορρυπαντικών όσο και καλλυντικών προϊόντων,

προκειμένου να διερευνηθεί η ύπαρξη ή όχι του επίμαχου όρου σε αυτές. Από τις απαντήσεις των εταιρειών, προέκυψε ότι και στον [] οι συμβάσεις/συμφωνίες συνεργασίας περιλάμβαναν συμβατικούς όρους που ενδέχεται να περιορίζουν τον ανταγωνισμό. Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι ο επίμαχος όρος με μικρές λεκτικές διαφοροποιήσεις περιλαμβανόταν στις συμβάσεις για τα έτη 1999 έως και το 2007. Ειδικότερα, για την προσφεύγουσα και για το έτος 2006 ο όρος είχε ως εξής: «Μη διάθεση από τα καταστήματά σας προϊόντων παράλληλης εισαγωγής ομοίων προς αυτά που διακινεί η εταιρεία μας που όμως δεν πληρούν τους όρους της Ελληνικής Νομοθεσίας. Σε περίπτωση παράβασης του παρόντος όρου, δεν θα αποδοθεί η προβλεπόμενη έκπτωση συλλογής προϊόντων». Από τις προσκομισθείσες συμβάσεις προέκυψε ότι σε περίπτωση μη απόδοσης από τον όμιλο C-P της προβλεπόμενης έκπτωσης συλλογής προϊόντων σε κάποιο σ/μ – όπως περιγράφεται στην επίμαχη ρήτρα – η επίπτωση για αυτό θα ήταν ιδιαίτερα αρνητική, καθώς θα μειώνονταν σημαντικά οι παροχές / τα έσοδά του. Η μείωση αυτή κυμαινόταν, κατά προσέγγιση, στα απορρυπαντικά στο [] και στα καλλυντικά στο [] κατά μέσο όρο για τις επίμαχες συμβάσεις. Στις 5 και 6.3.2014, η ΓΔΑ πραγματοποίησε νέο επιτόπιο έλεγχο, στην έδρα των εταιριών C-P ABEE και C-P ΜΕΠΕ, στον Πειραιά Αττικής. Αφού ελέγχθηκε και αξιολογήθηκε το σύνολο του υλικού, έντυπου και ηλεκτρονικού, που συλλέχθηκε κατά τον προαναφερόμενο επιτόπιο έλεγχο, κρίθηκε αναγκαίο να αποσταλούν εκ νέου επιστολές παροχής συμπληρωματικών στοιχείων στις C-P ABEE και C-P ΜΕΠΕ, με σκοπό την περαιτέρω διερεύνηση θεμάτων σχετικών με τους όρους των συμβάσεων περί παράλληλων εισαγωγών. Επίσης, από έγγραφα τα οποία συλλέχθηκαν από τη ΓΔΑ κατά τη διάρκεια επιτόπιου ελέγχου στον όμιλο C-P, προέκυψε ότι οι τιμές των προϊόντων Colgate-Palmolive στην Ελλάδα ήταν, κατά το διάστημα του ελέγχου, κατά κανόνα υψηλότερες από αυτές των υπολοίπων Ευρωπαϊκών χωρών. Στην ανάλυση δυνατών/αδύνατων σημείων–ευκαιριών/απειλών (SWOT Analysis) της C-P ABEE που περιγράφεται στο επιχειρησιακό πλάνο της εταιρείας για το έτος 2001 και συγκεκριμένα στην παράγραφο των «απειλών», αναφέρεται το θέμα

της σύγκρισης τιμών με την Ευρώπη και ακολούθως των παράλληλων εισαγωγών («europricing /parallel imports»). Η C-P ABEE θεωρούσε ότι απειλή για την εν λόγω χρονιά είναι και οι υψηλές τιμές της σε σχέση με την Ευρώπη, οι οποίες αποτελούν κίνητρο για παράλληλες εισαγωγές. Οι έλεγχοι κατέδειξαν ότι η CP Ελλάδος έχει υψηλότερες τιμές και ως εκ τούτου υπάρχει κίνητρο για παράλληλες εισαγωγές από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Ειδικότερα, από τη σύγκριση τιμών μεταξύ χωρών βάσει προσκομισθέντων τιμοκαταλόγων, προέκυψαν ανά χώρα τα παρακάτω συμπεράσματα σε σχέση με τον αριθμό των προϊόντων που είναι ακριβότερα στην Ελλάδα καθώς και το πόσο ακριβότερα είναι. Σχετικά με τις τιμές στην Ιταλία, προέκυψε ότι για την περίοδο 2001-2008, το % των «συγκρίσιμων» προϊόντων είναι ακριβότερα στην Ελλάδα σε σχέση με την Ιταλία. Επιπλέον, ότι πληθώρα προϊόντων ήταν σημαντικά ακριβότερα, καθώς το % των εν λόγω προϊόντων ήταν ακριβότερα στην Ελλάδα τουλάχιστον κατά %. Σχετικά με τις τιμές στην Ισπανία, προέκυψε ότι για την περίοδο 2001-2008, το % των «συγκρίσιμων» προϊόντων ήταν ακριβότερα στην Ελλάδα σε σχέση με την Ισπανία. Επιπλέον, ότι πληθώρα προϊόντων ήταν σημαντικά ακριβότερα, καθώς το % των εν λόγω προϊόντων είναι ακριβότερα στην Ελλάδα τουλάχιστον κατά %. Σχετικά, με τις τιμές στην Γαλλία, προέκυψε ότι για την περίοδο 2001-2008, το % των «συγκρίσιμων» προϊόντων ήταν ακριβότερα στην Ελλάδα σε σχέση με την Γαλλία. Επιπλέον, ότι ο αριθμός των προϊόντων που ήταν σημαντικά ακριβότερα τουλάχιστον κατά % διαφοροποιείται αισθητά ανά έτος, κυμαινόμενος μεταξύ %. Σχετικά με τις τιμές στην Πορτογαλία, προέκυψε ότι την περίοδο 2002-2008, το % των «συγκρίσιμων» προϊόντων ήταν ακριβότερα στην Ελλάδα σε σχέση με την Πορτογαλία. Αρκετά προϊόντα ήταν ακριβότερα κατά % περίπου και μόλις το % ήταν σημαντικά ακριβότερα, τουλάχιστον κατά %. Περαιτέρω, σε επιτόπιο έλεγχο της ΓΔΑ στις εταιρείες C-P ABEE και ΜΕΠΕ, ερευνήθηκαν στοιχεία (ήτοι έγγραφα, χειρόγραφες σημειώσεις, επιστολές, αναλύσεις, μελέτες, αξιολογήσεις, εκτιμήσεις, λίστες ενεργειών, πλάνα δράσης, επιχειρηματικά πλάνα, ηλεκτρονικά αρχεία, μηνύματα, ευρωπαϊκές συναντήσεις

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

διευθυντών πωλήσεων, πανελλαδικές συναντήσεις ειδικών συνεργατών κλπ., παρ. 114-151 της 4937/3-7-2014 έκθεσης) από τα οποία, η ΓΔΑ συμπέρανε ότι το θέμα των παράλληλων εισαγωγών απασχολούσε ιδιαίτερα τον όμιλο. Για το λόγο αυτό, παρακολουθούσαν συστηματικά και λεπτομερώς τις παράλληλες εισαγωγές και αναλάμβαναν δράση για την επίλυση του θεωρούμενου από αυτές ως πρόβλημα, τόσο εσωτερικά όσο και σε συνεργασία με άλλες χώρες και το Ευρωπαϊκό Επιχειρησιακό Διαμέρισμα (Division), για το συντονισμό ενεργειών. Συγκεκριμένα, ο όμιλος C-P, ο οποίος περιλάμβανε τις εταιρίες C-P ABEE και C-P ΜΕΠΕ, προέβaine σε: Α. Συστηματική παρακολούθηση και ανάλυση των παράλληλων εισαγωγών από τις εταιρίες του ομίλου C-P (Ελλάδος). Οι εταιρίες του ομίλου C-P (Ελλάδος) παρακολουθούσαν τις παράλληλες εισαγωγές και πραγματοποιούσαν εις βάθος αναλύσεις που αφορούσαν: 1. Την αξία των πωλήσεων προϊόντων παράλληλης εισαγωγής. 2. Τη χώρα προέλευσης. 3. Τα καταστήματα που προμηθεύονταν προϊόντα παράλληλων εισαγωγών. 4. Την κατηγορία/σχετική αγορά των προϊόντων παράλληλης εισαγωγής. Β. Σημαντικές επιπτώσεις των παράλληλων εισαγωγών για τις εταιρίες του ομίλου C-P Ελλάδος (απώλεια πωλήσεων για την εταιρεία). Γ. Ανάλυση εσωτερικών πρωτοβουλιών/δράσεων από τις εταιρίες του ομίλου εταιριών C-P (Ελλάδος) για τον περιορισμό των παράλληλων εισαγωγών. Οι εσωτερικές δράσεις του ομίλου των εταιριών C-P (Ελλάδος) για τον περιορισμό περιλάμβαναν: 1) πραγματοποίηση εποχιακών προωθητικών ενεργειών/προσφορών για τους τοπικούς εμπόρους, ώστε να μειώνεται περιοδικά η τιμή (κόστος κτήσης) των προϊόντων, 2). οδηγίες προς τους Ειδικούς Συνεργάτες για μεταπώληση, κατά προτεραιότητα, των προωθητικών πακέτων/προσφορών σε πελάτες τους, οι οποίοι προμηθεύονταν προϊόντα παράλληλης εισαγωγής, 3). οδηγίες προς τους Ειδικούς Συνεργάτες για πιθανή μείωση παροχών σε πελάτες τους-μέλη ομίλων-οι οποίοι προμηθεύονταν προϊόντα παράλληλης εισαγωγής, 4) συναντήσεις με λιανέμπορο για συζήτηση του ζητήματος των παράλληλων εισαγωγών και στοχοθέτηση επί αυτού, καθώς και επιτόπιους ελέγχους σε καταστήματα με σκοπό την επιβεβαίωση της διαχρονικά μειούμενης αγοράς προϊόντων παράλληλης εισαγωγής. Δ.

Ενημέρωση, συντονισμό και συνεργασία με C-P Ιταλίας, Ευρωπαϊκό Επιχειρησιακό Διαμέρισμα (Division) και μητρική αμερικάνικη εταιρία (New York Corporate) για το ζήτημα του παράλληλου εμπορίου. Εκτός των ανωτέρω διαπιστώσεων, η έρευνα επεκτάθηκε και στη θέση των πελατών της C-P ως προς την πραγματοποίηση παράλληλων εισαγωγών. Επ' αυτής διαπιστώθηκε ότι η [redacted], τόσο όσον αφορά στα απορρυπαντικά του ομίλου C-P, όσο και στα καλλυντικά, δεν πραγματοποίησε παράλληλες εισαγωγές κατά την εξεταζόμενη περίοδο, λόγω, όπως ανέφερε, του υψηλού μεταφορικού κόστους και του κόστους συμμόρφωσης με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας, η [redacted] ανέφερε ότι δεν πραγματοποίησε παράλληλες εισαγωγές σε απορρυπαντικά, κατά την ίδια χρονική περίοδο, λόγω αφενός μεν του κόστους συμμόρφωσης με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας, αφετέρου δε του υψηλού μεταφορικού κόστους, ο [redacted] δεν πραγματοποίησε παράλληλες εισαγωγές απορρυπαντικών και καλλυντικών, λόγω δυσκολίας στην αναζήτηση αξιόπιστων πηγών, των ιδιαιτεροτήτων στη συσκευασία και στη σήμανση, την διαφορετική σύσταση και την πολυπλοκότητα στον ανεφοδιασμό και στα logistics, [redacted] δεν πραγματοποίησε παράλληλες εισαγωγές τόσο απορρυπαντικών όσο και καλλυντικών, επειδή αποτελεί επιχειρηματική απόφαση που οφείλεται κυρίως στο υψηλό κόστος (επισήμανσης, μεταφοράς, αποθήκευσης) καθώς και στην ιδιομορφία της ελληνικής αγοράς, η οποία συνίσταται στις συνεχείς εκπτώσεις και προσφορές των προμηθευτριών εταιριών, σε τακτά χρονικά διαστήματα με αποτέλεσμα η πραγματοποίηση παράλληλων εισαγωγών να καθίσταται απρόσφορη, ο [redacted] δεν πραγματοποίησε παράλληλες εισαγωγές κατά την εξεταζόμενη περίοδο, γεγονός το οποίο αποτέλεσε εμπορική στρατηγική επιλογή της εταιρείας, ο [redacted] δεν προέβη σε παράλληλες εισαγωγές απορρυπαντικών και καλλυντικών λόγω της μη νόμιμης σήμανσης των εισαγόμενων προϊόντων, καθώς και αδυναμίας παρακολούθησης των συνθηκών φύλαξης τους προκειμένου να διασφαλιστεί η υγεία και ασφάλεια του καταναλωτή, το [redacted] έχει ακολουθήσει την ίδια πολιτική σε ότι αφορά τις παράλληλες εισαγωγές προϊόντων Colgate-Palmolive, κατά την περίοδο 2000-

2010, επιλογή που εφαρμόζει και για προϊόντα άλλων εταιριών, η οποία βασίζεται στην έλλειψη ουσιαστικής κερδοφορίας της συγκεκριμένης δραστηριότητας στην εν λόγω αγορά, η [] και η [] επίσης δεν πραγματοποίησαν παράλληλες εισαγωγές από το εξωτερικό, κατά την εξεταζόμενη περίοδο, ο [] πραγματοποίησε παράλληλες εισαγωγές καθαριστικών κατά τα έτη 2005-2007 όχι και κατά τα έτη 2007-2010, η [] πραγματοποίησε παράλληλες εισαγωγές απορρυπαντικών τα έτη 2001, 2002, 2004 2006, οι οποίες όμως δεν αφορούσαν προϊόντα της Colgate-Palmolive. Σε συνάφεια με τα ανωτέρω, η ΓΔΑ διαπίστωσε ότι ο όμιλος C-P παρείχε ανακριβή στοιχεία σε δύο περιπτώσεις. Ειδικότερα, δεν προσκόμισε τις συμβάσεις (ετών 2007 και προηγουμένως) του [] και της PENTE, αλλά αντ' αυτών «τύπο της σχετικής σύμβασης που χρησιμοποιείται», το οποίο όμως δεν περιείχε την επίμαχη ρήτρα, μολονότι αυτή περιλαμβάνεται στις συμβάσεις του [] (έτη 1999 έως και το 2007) και της PENTE (έτη 2006 και 2007). Η ΓΔΑ έλαβε γνώση των εν λόγω συμβάσεων, όταν αυτές προσκομίστηκαν από τις ίδιες τις εταιρίες [] και PENTE αντίστοιχα. Η ΓΔΑ θεώρησε ότι από τις συμφωνίες που εξέτασε, σε 21 συμβάσεις του ομίλου C-P με επτά (7) διαφορετικούς αντισυμβαλλομένους υπήρχε όρος που σχετιζόταν με τις παράλληλες εισαγωγές, σε διαφορετικές λεκτικές εκδοχές. Κυρίως, ο όρος ανέφερε ότι: «Δεχτήκαμε και συμφωνήσαμε ότι κανένα μέλος του Ομίλου δεν θα προβεί σε παράλληλες εισαγωγές των προϊόντων της εταιρίας μας. Σε περίπτωση μη τήρησης της συγκεκριμένης συμφωνίας έστω και μια φορά από κάποιο μέλος του Ομίλου, η προβλεπόμενη από το παρόν έκπτωση συλλογής δεν θα αποδοθεί στο μέλος αυτό». Χρονικά, ο όρος πρωτοεμφανίζεται σε σύμβαση του 1999 [] και σταμάτησε να εμφανίζεται μετά το 2008 (ΜΑΚΡΟ), με το έτος 2006 να είναι χρονικά το σημείο όπου ο μέγιστος αριθμός αντισυμβαλλόμενων (έξι) έχουν ρήτρα που σχετίζεται με τις παράλληλες εισαγωγές στις συμβάσεις τους. Το 2006, η διατύπωση του όρου αλλάζει ως προς την προσθήκη της «Ελληνικής Νομοθεσίας» και πλέον αναφέρει «Μη διάθεση από τα καταστήματά σας, προϊόντων παράλληλης εισαγωγής, ομοίων προς αυτά που διακινεί η Εταιρία μας, που όμως δεν

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

πληρούν τους όρους της Ελληνικής Νομοθεσίας Σε περίπτωση παράβασης του παρόντος όρου, δεν θα αποδοθεί η προβλεπόμενη από το παρόν έκπτωση συλλογής προϊόντων». Η προσθήκη της φράσης «δεν πληρούν τους όρους της Ελληνικής Νομοθεσίας», αποδίδεται, κατά την ΓΔΑ, στην έρευνά της που ξεκίνησε το 2005, έτος κατά το οποίο εστάλη το πρώτο ερωτηματολόγιο για παροχή στοιχείων στην C-P ABEE. Η ΓΔΑ θεώρησε ότι ο εν λόγω όρος, ο οποίος είχε ως επίπτωση τη διατήρηση υψηλών τιμών στην αγορά, σε σχέση με τις λοιπές ευρωπαϊκές χώρες, αποτελούσε, κατά την εκτίμηση της ΓΔΑ, έκφραση της πρακτικής του ομίλου C-P και των σ/μ πελατών του, να επηρεάζει το δυνητικό ανταγωνισμό υπό την έννοια της αποθάρρυνσης της δραστηριοποίησης νέων εισαγωγέων προς την κατεύθυνση της πραγματοποίησης των παράλληλων εισαγωγών. Η διατήρηση υψηλών τιμών στην Ελλάδα, σε σχέση με τα λοιπά ευρωπαϊκά κράτη, τελούσε σε αιτιώδη συνάφεια με το συμβατικό όρο περιορισμού των παράλληλων εισαγωγών, ενώ ως προς τους καταναλωτές, αυτοί επωμίζονται την υψηλή τιμολογιακή πολιτική του ομίλου C-P, η οποία αποτελεί το κίνητρο για την ύπαρξη του υπό εξέταση συμβατικού όρου των παράλληλων εισαγωγών. Κατ' ακολουθία των διαπιστώσεων αυτών, συντάχθηκε η με αριθμό 4937/3.7.2014 παραπεμπτική εισήγηση, η οποία εξετάσθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον της ΕΑ. Ακολούθως, στις 9 Φεβρουαρίου 2015 έλαβε χώρα συνεδρίαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με θέμα την λήψη απόφασης επί της αυτεπάγγελτης έρευνας, κατόπιν της υπ' αριθ. 453/V/2009 προδικαστικής απόφασης της Ε.Α., για την εξέταση τυχόν παραβάσεων των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/1977 (πλέον άρθρων 1 και 2 του ν. 3959/2011) καθώς και των άρθρων 81 και 82 ΣυνθΕΚ (πλέον άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ), από τις εταιρείες «COLGATE-PALMOLIVE (HELLAS) A.B.E.E.» και από επιχειρήσεις λιανικής και χονδρικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την Εμπιστευτική Έκθεση, οι εταιρείες «COLGATE-PALMOLIVE (HELLAS) A.B.E.E.», «COLGATE-PALMOLIVE ΕΜΠΟΡΙΚΗ (ΕΛΛΑΣ) ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ» και «COLGATE-PALMOLIVE COMPANY» έχουν παραβεί τα άρθρα 1 και 2 του ν. 703/77 (πλέον ν. 3959/2011) και 81 και 82 της ΣυνθΕΚ (πλέον 101 και 102 της

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

ΣΛΕΕ), κατά την περίοδο 1999-2008. Επίσης, σύμφωνα με την Εμπιστευτική Έκθεση, τα άρθρα 1 του ν. 703/77 (πλέον ν.3959/2011) και 81 της ΣυνΘΕΚ (πλέον 101 της ΣΛΕΕ) έχουν αποσιελέσει αντικείμενο παράβασης εκ μέρους των αλυσίδων σουπερμάρκετ ΚΥΨΕΛΗ Α.Ε. (2001-2004), ΑΛΦΑ-ΒΗΤΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε. (2006-2007), ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Ι.& Σ. Α.Ε.Ε. (2006), ΜΑΚΡΟ ΚΑΣ & ΚΑΡΥ Χ.Α.Ε.Ε. Α.Ε. (2006-2008) και ΠΕΝΤΕ Α.Ε. (2006-2007).

8. Επειδή, τελικά, η Επιτροπή συνήλθε σε διάσκεψη την 1η Απριλίου 2015, η οποία συνεχίστηκε την 21η Απριλίου και ολοκληρώθηκε την 27η Απριλίου, με τη διαπίστωση ότι οι προαναφερόμενες εταιρείες παραβίασαν τα άρθρα 1 του ν.703/1977 και 81 ΣυνΘΕΚ, «περί απαγορεύσεων αντι-ανταγωνιστικών συμπεράξεων, με τη συμμετοχή της σε απαγορευμένη συμφωνία για τον περιορισμό/παρεμπόδιση των παράλληλων εισαγωγών προϊόντων Colgate Palmolive στην ελληνική επικράτεια». Ως προς την προσφεύγουσα δε, θεωρήθηκε ότι η συμφωνία που συνήψε κατά το έτος 2006 περιλάμβανε όρο που την καθιστούσε αντι-ανταγωνιστική. Οι ανωτέρω συμφωνίες θεωρήθηκε ότι περιορίζουν τις παράλληλες εισαγωγές και αποτελούν πρακτική για τη στεγανοποίηση των εθνικών αγορών. Για το λόγο αυτό η Ε.Α. επέβαλε στην προσφεύγουσα πρόστιμο ύψους 213.297 ευρώ. Ως βάση για τον υπολογισμό του προστίμου ελήφθη η αξία πωλήσεων στα προαναφερθέντα προϊόντα που πραγματοποίησε η επιχείρηση για την χρονική περίοδο συμμετοχής της στην παράβαση. Η συνολική αξία των σχετικών πωλήσεων για την προσφεύγουσα για το έτος 2006 ανήλθε σε ευρώ (χ % = 213.297 ευρώ). Σχετικά με τις διατάξεις για την επιβολή του προστίμου εφαρμόσθηκε η διάταξη του άρθρου 25 παρ.2 του ν.3959/2011, ως ευνοϊκότερη εκείνης του άρθρου 9 παρ. 2 εδ. β του ν.703/1977. Τέλος, για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου από την Ε.Α. συνεκτιμήθηκαν στοιχεία όπως η διάρκεια της παράβασης, το είδος και ο βαθμός συμμετοχής της προσφεύγουσας, την ιδιαίτερη σοβαρότητα της ρήτηρας, το γεγονός ότι η επίμαχη συμβατική ρήτρα απαλείφθηκε στη συνέχεια καθώς και ότι για τη διερεύνηση της υπόθεσης απαιτήθηκε αρκετός χρόνος.

9. Επειδή, ήδη η προσφεύγουσα με την κρινόμενη προσφυγή και το από 17.12.2018 υπόμνημα της, ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι εντελώς ασαφής και αόριστη ως προς τον καθορισμό της ατομικής της ευθύνης, καθώς μη ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και εσφαλμένα εκτίμησε τους ισχυρισμούς της και το σύνολο του αποδεικτικού υλικού. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ουδόλως παρεμπόδισε τον ελεύθερο ανταγωνισμό, αφού παράλληλες εισαγωγές απορρυπαντικών και καλλυντικών οποιασδήποτε μάρκας και είδους ουδέποτε έχει κάνει, και δεν υπήρχε συμβατικός όρος απαγόρευσης παράλληλων εισαγωγών με οποιαδήποτε μορφή και διατύπωση. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν εξατομικεύεται η τυχόν ατομική της ευθύνη, ούτε προσδιορίζονται με σαφήνεια τα επιβαρυντικά για αυτήν στοιχεία, που συνιστούν την εκ μέρους της παράβαση των άρθρων 1 Ν 703/77 και 81 ΣυνθΕΚ. Υποστηρίζει ότι η Ε.Α. εσφαλμένα θεώρησε ότι υπήρξε συμφωνία μεταξύ C-P ΜΕΠΕ και της ίδιας και ότι δεν υπάρχει κανένα στοιχείο στον φάκελο της υπόθεσης από το οποίο να προκύπτει ότι μπορεί να αποδειχθεί αυτή η κρίση και για την ίδια, η οποία έλαβε γνώση μόνο του όρου που αναφέρεται σε περιορισμό των παράλληλων εισαγωγών προϊόντων που παραβιάζουν τις διατάξεις του νόμου. Κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας από την αποδεικτική διαδικασία και τα αποδεικτικά μέσα τα οποία επικαλείται η προσβαλλόμενη δεν αποδεικνύεται ύπαρξη παράνομης κάθετης συμφωνίας μεταξύ αυτής και της C-P ΜΕΠΕ για τον περιορισμό των παράλληλων εισαγωγών, δεδομένου ότι η όποια παράβαση σχετίζεται με τον μεταξύ τους όρο, στοιχειοθετείται με έμμεσες αποδείξεις («ενδείξεις») που ουδεμία σχέση έχουν με την προσφεύγουσα και σε κανένα σημείο δεν κατατείνουν σε εμπλοκή της και δεν δημιουργούν πεποίθηση πέραν πάσης αμφιβολίας.

10. Επειδή, όπως έγινε ερμηνευτικά δεκτό στη σκέψη 3 κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 1 παρ.1 του ν.703/1977 και του άρθρου 81 της ΣυνθΕΚ, συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων που έχει είτε ως αντικείμενο είτε ως εν δυνάμει αποτέλεσμα τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, και μπορεί να θεωρηθεί, ως εκ της φύσεως της ότι παραβιάπτει την ορθή

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

Λειτουργία του ανταγωνισμού, είναι αυτοδικαίως άκυρη και επισύρει την επιβολή κυρώσεων. Η συμφωνία για απαγόρευση παράλληλου εμπορίου αποτελεί παράβαση λόγω του αντικειμένου της συμφωνίας και ως εκ της φύσεως της παραβιάζει τη λειτουργία του ορθού ανταγωνισμού τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. Και τούτο γιατί έχει ως αποτέλεσμα τη στεγανοποίηση της εθνικής αγοράς και τη συνεπεία αυτής παρακώλυση της οικονομικής αλληλοδιείσδυσεως που επιδιώκεται με τη Συνθήκη ΕΚ (ΠΕΚ της 21ης Φεβρουαρίου 1995- VERENIGING VAN SAMENWERKENDE PRIJVERHEID Υπόθεση Τα-29/92). Περαιτέρω, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη α) ότι κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 144 επ. του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Ν.2717/1999), το Διοικητικό Δικαστήριο, προκειμένου να εκφέρει κρίση ως προς τη διάπραξη της παράβασης των κανόνων του ανταγωνισμού που απέδωσε η Ε.Α. στην προσφεύγουσα επιχείρηση, έχει ως υποχρέωση να σχηματίσει πλήρη και βέβαιη δικανική πεποίθηση, χρησιμοποιώντας από τον εν λόγω Κώδικα αποδεικτικά μέσα, μεταξύ των οποίων και τα δικαστικά τεκμήρια περί της συνδρομής των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών, μετά από συνολική εκτίμηση των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης, β) ότι μια σύμπραξη που σκοπεύει απλώς στη διάθεση προϊόντων στο εμπόριο ενός μόνον κράτους μέλους δεν αποκλείει την ύπαρξη επιπτώσεων στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, υπό την έννοια ότι σύμπραξη, η οποία εκτείνεται στο σύνολο του εδάφους κράτους μέλους, συνεπάγεται, ως εκ της φύσεως της, την εδραίωση στεγανοποιήσεων εθνικού χαρακτήρα, εμποδίζοντας με τον τρόπο αυτό την οικονομική αλληλοδιείσδυση που επιδιώκει η Συνθήκη. Για να υπάρχει συμφωνία αρκεί οι οικείες επιχειρήσεις να έχουν σχηματίσει κοινή βούληση να συμπεριφερθούν στην αγορά κατά καθορισμένο τρόπο, γ) ότι ο επίμαχος όρος απαγόρευσης παράλληλων εισαγωγών έχει τεθεί ευθέως στα σ/μ ΚΥΨΕΛΗ (έτη 2001 έως 2004), και (έτη 1999 έως 2005), με την προσθήκη δε και της φράσης «που όμως δεν πληρούν τους όρους της Ελληνικής Νομοθεσίας», στα σ/μ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ (2006-2008), ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ (2006) (προσφεύγουσα), ΜΕΤΡΟ (2006), ΜΑΚΡΟ (2006-2008), ΠΕΝΤΕ (2006 και 2007), δ) ότι σε

περίπτωση μη συμμόρφωσης με τον όρο αυτό τα σ/μ στερούνται, εν είδη ποινής, σημαντικής έκπτωσης, ε) ότι ειδικά για την προσφεύγουσα και για το έτος 2006, ο όρος είχε ως εξής: «Μη διάθεση από τα καταστήματά σας προϊόντων παράλληλης εισαγωγής ομοίων προς αυτά που διακινεί η εταιρεία μας που όμως δεν πληρούν τους όρους της Ελληνικής Νομοθεσίας. Σε περίπτωση παράβασης του παρόντος όρου, δεν θα αποδοθεί η προβλεπόμενη έκπτωση συλλογής προϊόντων», στ) ότι η φράση «που όμως δεν πληρούν τους όρους της Ελληνικής Νομοθεσίας», άρχισε να τίθεται στις συμφωνίες από το έτος 2006, έτος που συμπίπτει με την έναρξη της έρευνας από τη ΓΔΑ και έχει ήδη αποσταλεί στη C-P ABEE ερωτηματολόγιο για την παροχή πληροφοριών, ζ) ότι η εν λόγω φράση, στο σημείο που επελέγη να τοποθετηθεί, δε μπορεί να συνιστά απλή υπόμνηση τήρησης της σχετικής νομοθεσίας εκ μέρους των σ/μ, ούτως ώστε να προστατευθούν τα προϊόντα και η φήμη του ομίλου C-P, αφενός διότι η τήρηση της νομοθεσίας καθώς και οι συνέπειες από τη μη τήρηση τυγχάνουν αυτονόητες για κάθε επιχείρηση σ/μ, της οποίας παρομοίως θίγεται η φήμη και η αξιοπιστία από την πώληση απομιμήσεων και αφετέρου διότι τα σχετικά θέματα νομιμότητας τίθενται στο τμήμα εκείνο της σύμβασης που περιγράφει τους όρους της βασικής συνεργασίας του ομίλου C-P με τους πελάτες του και η μη συμμόρφωση με αυτούς δεν επιφέρει κυρώσεις. Θα ήταν εύλογο λοιπόν να είχε τεθεί στη σημείο αυτό η σχετική κύρωση απώλειας της έκπτωσης, η) ότι σε κανέναν έλεγχο της ΓΔΑ δεν γίνεται μνεία για εντοπισμό μη νόμιμων προϊόντων του ομίλου C-P, ούτε ο τελευταίος εξέφρασε σχετική ανησυχία για την εμφάνιση και αντιμετώπιση ενός τέτοιου φαινομένου, η) κατά την περίοδο του ελέγχου οι εμπλεκόμενοι πελάτες [redacted] [redacted] του ομίλου δεν πραγματοποίησαν παράλληλες εισαγωγές των σχετικών προϊόντων, αν και οι τιμές αυτών ήταν ιδιαίτερα υψηλές στην Ελλάδα), θ) τη στάση του ομίλου, ο οποίος, κατά την έρευνα, αντί των συμβάσεων που υπέγραψε με [redacted] και ΚΥΨΕΛΗ για το έτος 2004, οι οποίες περιλάμβαναν τον σχετικό όρο, προσκόμισε «τύπο της

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

σχετικής σύμβασης που χρησιμοποιείται» χωρίς τον όρο, ενώ δεν προσκομίστηκαν από τον όμιλο C-P οι συμβάσεις με πελάτες σ/μ, οι οποίες, όπως προέκυψε από τον έλεγχο, περιείχαν τον όρο περί απαγόρευσης, ι) ότι οι τιμές των σχετικών προϊόντων στην Ελλάδα ήταν ιδιαίτερα υψηλές σε σχέση με τα άλλα ευρωπαϊκά κράτη. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία των προϊόντων ήταν ακριβότερα κατά []% συγκριτικά με Ιταλία και Ισπανία και []% με Γαλλία και []% με Πορτογαλία, ια) ότι ο όμιλος στην επιμέρους αγορά καθαριστικών για τζάμια, είχε μερίδιό που υπερέβαινε σε ορισμένα προϊόντα το [] κατά τα έτη 2000-2010, ιβ) ότι από τον έλεγχο πληθώρας στοιχείων του ομίλου (παρ. 113-151, σελ. 46-61 της Έκθεσης) προέκυψε ότι αυτός θεωρούσε ως απειλή τις παράλληλες εισαγωγές για τα προϊόντα του και την τιμή πώλησης αυτών στην αγορά, το Δικαστήριο κρίνει ότι η προσφεύγουσα συμμετείχε σε μεθόδευση απαγόρευσης παράλληλων εισαγωγών προϊόντων του ομίλου C-P, αποδεχόμενη την υλοποίηση σχετικής ρήτρας στις συμβάσεις συνεργασίας, έναντι σημαντικής έκπτωσης που της παρείχε αυτός, ο οποίος, κατ' αυτόν τον τρόπο, διατηρούσε υψηλές τις τιμές των προϊόντων του. Ειδικότερα, για την προσφεύγουσα και για το έτος 2006 ο όρος είχε ως εξής: «Μη διάθεση από τα καταστήματά σας προϊόντων παράλληλης εισαγωγής ομοίων προς αυτά που διακινεί η εταιρεία μας που όμως δεν πληρούν τους όρους της Ελληνικής Νομοθεσίας. Σε περίπτωση παράβασης του παρόντος όρου, δεν θα αποδοθεί η προβλεπόμενη έκπτωση συλλογής προϊόντων». Η εν λόγω συμφωνία από τη φύση της μειώνει τις ανταγωνιστικές πιέσεις και παρακωλύει την ελεύθερη εμπορική δράση, με άμεσο ή έμμεσο επακόλουθο τη διαμόρφωση των τιμών διάθεσης προϊόντων συγκεκριμένης επιχείρησης. Η πρακτική αυτή αντιβαίνει στη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 καθώς και στη διάταξη του άρθρου 81 της ΣυνθΕΚ αφού εξ ορισμού έχει ως συνέπεια την παγίωση της στεγανοποίησης της εθνικής αγοράς και άρα την παρακώλυση της οικονομικής αλληλοδιείσδυσης που επιδιώκεται με τη Συνθήκη. Η προσθήκη δε της φράσης «δεν πληρούν τους όρους της Ελληνικής Νομοθεσίας» δεν αναιρεί την παρουσία στη συμφωνία ρήτρας απαγορευτικής των παράλληλων εισαγωγών,

η οποία καθιστά αυτή κατ' αντικείμενο περιοριστική του ανταγωνισμού, ακόμα και αν τα μέρη αυτής δεν είχαν ως κύριο σκοπό, κατά τη σύναψη της συμφωνίας, τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Και τούτο διότι, η συμφωνία που σύναψε η προσφεύγουσα, η οποία περιείχε την εν λόγω ρήτρα, είχε από τη φύση της αυτή τη δυνατότητα. Η εν λόγω ρήτρα είχε τη δυνατότητα να περιορίσει τον ανταγωνισμό και με την αποθάρρυνση εμφάνισης νέων εισαγωγέων υπό τις συνθήκες αυτές. Η συμφωνία αυτή ενείχε αντι-ανταγωνιστικό αντικείμενο και, για το λόγο αυτό, δεν απαιτείται να εξετασθεί η υποκειμενική ευθύνη των μερών, δηλ. δεν απαιτείται αντι-ανταγωνιστική πρόθεση. Επομένως, η προσφεύγουσα εταιρεία υπέπεσε στην παράβαση που της αποδόθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση. Περαιτέρω, παρέλκει ως αλυσιτελής η περαιτέρω έρευνα και απόδειξη κινδύνου βλάβης των καταναλωτών ή επελεύσεως άλλων, συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, εν δυνάμει βλαπτικών για τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι, πάντως, από την φύση της η ανωτέρω συμφωνία δυνητικά μειώνει ή εξαλείφει τις ανταγωνιστικές πιέσεις. Έτσι, η διαπίστωση ότι η συμφωνία-σύμπραξη έχει αντικείμενο βλαπτικό για τον ανταγωνισμό δεν μπορεί να ανατραπεί ούτε από ενδείξεις ότι δεν είχε κανένα αποτέλεσμα εντός της αγοράς ή ότι δεν είχε άμεση επίδραση επί των τιμών, ούτε από το ότι οι ενδιαφερόμενοι εξασφάλισαν δια της πρακτικής αυτής, ορισμένα πλεονεκτήματα ως προς τον ανταγωνισμό και δη την μη διακίνηση παράνομων απομιμήσεων και παράνομων εισαγωγών. Τέλος, το γεγονός της ύπαρξης κανονιστικού πλαισίου που διέπει την κυκλοφορία των απορρυπαντικών και καθιστά τις παράλληλες εισαγωγές πρακτικά δυσχερείς και ασύμφορες οικονομικά, δεν αποτελεί δικαιολογητικό λόγο απαλλαγής της για την επίδειξη της ανωτέρω αντιανταγωνιστικής συμπεριφοράς, με την υιοθέτηση του επίμαχου όρου στις συμβάσεις με τα σούπερ μάρκετ.

11. Επειδή, περαιτέρω η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ακόμα και αν είχε διαπράξει το έτος 2006 την αποδιδόμενη σε αυτήν παράβαση, αυτή έχει υποπέσει σε παραγραφή, καθώς αντίγραφο της προσβαλλομένης απόφασης της επιδόθηκε την 10.7.2017, ήτοι μετά πάροδο πλέον της 10ετίας από το έτος 2006, το επίδικο δε πρόστιμο της επιβλήθηκε με την προσβαλλομένη, η οποία

εκδόθηκε την 27.4.2015, ήτοι μετά πάροδο θετίας από την τέλεση της αποδιδόμενης παράβασης. Σχετικά με τον ισχυρισμό αυτό της προσφεύγουσας, το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά το άρθρο 25 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003, με τίτλο «Παραγραφή για την επιβολή κυρώσεων»: «1. Οι εξουσίες που ανατίθενται στην Επιτροπή δυνάμει των άρθρων 23 και 24 υπόκεινται στις ακόλουθες προθεσμίες παραγραφής: α) τρία έτη για τις παραβάσεις των διατάξεων σχετικά με τις αιτήσεις παροχής πληροφοριών ή τη διενέργεια ελέγχων, β) πέντε έτη για όλες τις υπόλοιπες παραβάσεις. 2. Η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα διάπραξης της παράβασης. Ωστόσο, αν μια παράβαση είναι διαρκής ή έχει διαπραχθεί κατ' εξακολούθηση, η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα παύσης της παράβασης. 3. Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων ή χρηματικών ποινών διακόπτεται από κάθε πράξη της Επιτροπής ή της αρχής ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους η οποία αποβλέπει στη διερεύνηση ή σε διαδικασίες κατά της παράβασης. Η διακοπή της παραγραφής ισχύει από την ημερομηνία κοινοποίησης της πράξης σε μια τουλάχιστον επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που μετείχε στην παράβαση. Στις πράξεις που συνεπάγονται τη διακοπή της παραγραφής συγκαταλέγονται οι εξής: α) οι γραπτές αιτήσεις της Επιτροπής ή της αρχής ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους για την παροχή πληροφοριών, β) οι γραπτές εντολές διεξαγωγής ελέγχου που χορηγεί στους υπαλλήλους της η Επιτροπή ή η αρχή ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους, γ) η κίνηση διαδικασίας από την Επιτροπή ή από την αρχή ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους, δ) η κοινοποίηση έκθεσης αιτιάσεων από την Επιτροπή ή την αρχή ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους. 4. Η διακοπή της παραγραφής ισχύει για όλες τις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην παράβαση. 5. Η παραγραφή αρχίζει εκ νέου μετά από κάθε διακοπή. Ωστόσο, η παραγραφή επέρχεται το αργότερο την ημέρα παρέλευσης προθεσμίας ίσης με το διπλάσιο της προθεσμίας παραγραφής, υπό την προϋπόθεση ότι η Επιτροπή δεν έχει επιβάλλει πρόστιμο ή χρηματική ποινή...». Περαιτέρω, η αρχή της ασφάλειας του δικαίου, η οποία κατοχυρώνεται τόσο στο Σύνταγμα (βλ. ΑΕΔ 4/2013, ΣτΕ Ολομ. 2034/2011 κ.ά.) όσο και στο πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο, ως γενική αρχή

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

αυτού (βλ. λ.χ. ΔΕΚ μειζ. συνθ. 18.11.2008, C 158/07, Firster, σκέψη 67), επιβάλλει, ιδίως, τη σαφήνεια και την προβλέψιμη εφαρμογή των διατάξεων του δικαίου του ανταγωνισμού (βλ. ΣΤΕ 2811/2012 επταμ.), στο πλαίσιο του οποίου πρέπει να τηρείται με ιδιαίτερη αυστηρότητα, δεδομένου ότι πρόκειται για διατάξεις που μπορούν να έχουν σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις στους ενδιαφερόμενους (πρβλ. ΣΤΕ 144/2015, ΔΕΚ 8.12.2007, C-409/04, Teleos κ.ά., σκέψεις 45 και 48 και ΔΕΚ μειζ. συνθ. 16.9.2008, C-288/07, Isle of Wight Council κ.ά., σκέψη 47). Ειδικότερα, η ως άνω θεμελιώδης αρχή απαιτεί η κατάσταση του επιχειρηματία, όσον αφορά την εκ μέρους του τήρηση των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού, να μην μπορεί να τίθεται επ' αόριστον εν αμφιβόλω (πρβλ. ΔΕΕ 5.5.2011, C 201/10 και C 202/10, Ze Fu Fleischhandel και Vion Trading, σκέψη 32). Συνακόλουθα, για τον καταλογισμό παραβάσεων των κανόνων αυτών και, περαιτέρω, για την επιβολή στον παραβάτη οποιουδήποτε από τα δυσμενή μέτρα που προσδιορίζονται στο άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 703/1977, απαιτείται να εφαρμόζεται προθεσμία παραγραφής, η οποία πρέπει να ορίζεται εκ των προτέρων και να είναι επαρκώς προβλέψιμη από τον ενδιαφερόμενο επιχειρηματία (πρβλ. ΔΕΕ 5.5.2011, C 201/10 και C 202/10, Ze Fu Fleischhandel και Vion Trading, σκέψεις 32-35, ΕΔΔΑ 9.1.2013, 21722/2011, Volkov v. Ukraine, σκέψεις 136-140 και ΕΔΔΑ 3.3.2015, 12655/09, Dimitrovi v. Bulgaria, σκέψεις 45-46, 56). Η τοιαύτη παραγραφή πρέπει επίσης να έχει εύλογη διάρκεια, δηλαδή να συνάδει προς την αρχή της αναλογικότητας, ώστε, αφενός, να επιτρέπει τον αποτελεσματικό έλεγχο της τήρησης των ως άνω κανόνων, χωρίς, όμως, να ενθαρρύνει τυχόν απραξία της Επιτροπής Ανταγωνισμού και, αφετέρου, να μην αφήνει τους επιχειρηματίες έκθετους σε μακρά περίοδο ανασφάλειας δικαίου και στον κίνδυνο να μην είναι πλέον σε θέση, μετά την παρέλευση μακρού χρόνου, να αμυνθούν προσηκόντως έναντι σχετικών κατηγοριών (πρβλ. ΔΕΕ 5.5.2011, C 201/10 και C 202/10, Ze Fu Fleischhandel και Vion Trading, σκέψεις 37-38 και 45-47). Συνεπώς, δεν συνάδει προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου η παράλειψη πρόβλεψης στο ν. 703/1977 (και γενικά στην ημεδαπή νομοθεσία) παραγραφής σε σχέση με τις παραβάσεις των άρθρων 1 και 2 του νόμου αυτού, καθώς και σε σχέση με την

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

εξουσία της Επιτροπής Ανταγωνισμού να καταλογίζει σε επιχειρήσεις τέτοιες παραβάσεις και να τους επιβάλει κάποιο από τα μέτρα του άρθρου 9 παρ. 1. Ως εκ τούτου, σε υπόθεση όπως η παρούσα είναι κατ' αναλογία εφαρμοστέοι οι προεκτεθέντες κανόνες παραγραφής του άρθρου 25 του Κανονισμού 1/2003 (ΣΤΕ 1976/2015). Κατ' ακολουθία, στην κρινόμενη υπόθεση, ενόψει του ότι στα πλαίσια της έρευνας που διενεργούσε η ΓΔΑ κοινοποίησε στην προσφεύγουσα έγγραφα για τη διερεύνηση της παρουσίας του όρου απαγόρευσης παράλληλης εισαγωγής προϊόντων στις συμφωνίες της με τον όμιλο C-P, σε καμία περίπτωση δε συμπληρώθηκε ο πενταετής χρόνος της παραγραφής. Ειδικότερα, η παραγραφή διεκόπη στις 6-2-2006, 13-4-2007, 3-10-2008, 21-1-2009, 16-3-2013, ημερομηνίες κατά τις οποίες, σύμφωνα με το ιστορικό της υπόθεσης, κοινοποιήθηκαν προς επιχειρήσεις έγγραφα διεξαγωγής έρευνας ως προς την ύπαρξη του σχετικού όρου στις συμφωνίες του ομίλου με τα σ/μ. Ειδικά για την προσφεύγουσα, η ΕΑ της απέστειλε τις οικ. 450 και 451/21.1.2009 επιστολές, με τις οποίες της ζητούσε την αποστολή συμβάσεων που είχε συνάψει με τον όμιλο C-P για τον έλεγχο των συμβατικών όρων. Πέραν αυτών η ΓΔΑ στις 5 και 6 /3/2014 πραγματοποίησε επιτόπιο έλεγχο στην έδρα των εταιρειών C-PABEE και C-P ΜΕΠΕ με σκοπό την περαιτέρω διερεύνηση των θεμάτων. Οι εν λόγω ενέργειες συνιστούν πράξεις διακοπής της παραγραφής σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 3 του Κανονισμού 1/2003. Ενόψει δε του ότι η προσβαλλόμενη εκδόθηκε την 27η-4-2015, δεν έλαβε χώρα ούτε δεκαετής παραγραφή. Συνεπώς, ο περί του αντιθέτου ισχυρισμός της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

12. Επειδή τέλος, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι λόγω της τοπικά περιορισμένης δραστηριότητας της, εκτεινόμενης το έτος 2006 μόνο και αποκλειστικά στην περιφέρεια Αθηνών – Πειραιώς, δεν υπήρξε από την μεριά της, καμία περίπτωση επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου και κατά συνέπεια, ούτε παράβαση του άρθρου 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ. Ενόψει όμως, του ότι όπως έγινε δεκτό στη σκέψη 4, στην προκείμενη περίπτωση η εξεταζόμενη συμφωνία απαγόρευσης παράλληλων εισαγωγών ανήκει στην κατηγορία εκείνη «παραβάσεων λόγω του αντικειμένου», κατά την οποία ως εκ της φύσεως της

πλήττεται η ορθή λειτουργία του ανταγωνισμού, αρκεί δηλ. να συναχθεί ότι το αντικείμενο αυτής πλήττει δυνητικά τον ανταγωνισμό, δεν εξετάζεται η αρχή *in minimis*. Εξάλλου, σύμφωνα με την απόφαση της 13-12-12 του Δικαστηρίου, υπόθεση Expedia C-226/11 «δεν απαγορεύεται σε εθνική αρχή ανταγωνισμού να εφαρμόσει το άρθρο 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ σε συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, αλλά μη υπερβαίνουσα τα κατώτατα όρια που καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωσή της σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας, οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 81 παρ. 1 (ΕΚ) (*de minimis*), υπό την προϋπόθεση ότι η συμφωνία αυτή συνιστά σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού».

13. Επειδή, τέλος, από τις διατάξεις περί επιβολής προστίμου που προαναφέρθηκαν, οι οποίες πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με τις αρχές της αποτελεσματικότητας και της ομοιόμορφης εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, συνάγεται ότι: Οι κυρώσεις που επιβάλλονται για παραβάσεις των κανόνων του ανταγωνισμού αποτελούν ένα μέσο πολιτικής ανταγωνισμού. Προς τούτο, τόσο οι ενωσιακές, όσο και οι εθνικές αρχές, στις οποίες ανήκει η αρμοδιότητα εποπτείας της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού πρέπει να διαθέτουν το αναγκαίο περιθώριο εκτιμήσεως, κατά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, ώστε να προσανατολίζουν την συμπεριφορά των επιχειρήσεων προς την τήρηση τους (βλ. αποφάσεις ΠΕΚ της 6.4.1995...κατά Επιτροπής, T-150/89, Σ. 1995, II-1165, σκ. 57-59, της 11.12.1996...κατά Επιτροπής T-49/95, Σ. 1996, II-1799, σκ. 53, της 21.10.1997 κατά Επιτροπής T-229/94, Σ. 1997, II-1689, σκ. 127, της 11.12.2003...κατά Επιτροπής-61/99, Σ. 2003, II-5349, σκ. 170, της 25.10.2005,κατά Επιτροπής T-38/02, Σ. II-4407, σκ.134). Η εν λόγω πολιτική ανταγωνισμού, καθώς και η εξειδίκευσή της διέπονται από τις αρχές της αποτελεσματικότητας και αποτρεπτικότητας, αφ' ενός, και της αναλογικότητας, αφ' ετέρου, υπόκεινται δε στον ουσιαστικό έλεγχο του Διοικητικού Εφετείου, κατ' ενάσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του, μέσα στα όρια των λόγων που έχουν προβληθεί, σύμφωνα με το άρθρο 79 παρ. 1 του ΚΔΔ (πρβ. ΔΕΚ της 8.12.2011...κατά Επιτροπής ΕΕ, C-272/09 P και C-382/10

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

P, και....κατά Επιτροπής ΕΕ, C- 389/10 P). Η αρχή της αποτελεσματικότητας επιβάλλει την επιβολή κυρώσεων, επομένως ούτε η Επιτροπή Ανταγωνισμού, ούτε τα Δικαστήρια έχουν ευχέρεια να μην επιβάλουν κυρώσεις (πρβ ΠΕΚ, απόφαση της 5.4.2006 T-279/02...κατά Επιτροπής ΕΕ σκ. 78 κ.α.) και η αρχή της αποτρεπτικότητας επιτάσσει ιδίως επιμέτρηση της ποινής σε ύψος τέτοιο που αφ' ενός μεν να είναι καθ' εαυτό εξαιρετικά επώδυνο για την επιχείρηση, αφ' ετέρου δε να είναι ουσιαστικώς υψηλότερο από την μέγιστη ωφέλεια που θα μπορούσε να προσδοκά η επιχείρηση, έτσι ώστε αφ' ενός μεν η διάπραξη της παράβασης να καθίσταται για αυτήν κατάδηλα μη ορθολογική οικονομική επιλογή, ακόμη και αν η πιθανότητα αποκάλυψης είναι εξαιρετικά χαμηλή (γιατί στην αντίθετη περίπτωση οι επιχειρήσεις θα αντιμετώπιζαν την κύρωση ως σύνηθες, προβλέψιμο και προϋπολογίσιμο «κόστος του επιχειρείν»), αφ' ετέρου δε, να διασφαλίζεται η πλήρης καταστροφή του πλούτου και της ωφέλειας (δηλαδή, τελικά, του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος) που αποκόμισε η επιχείρηση μέσα από αντανταγωνιστικές πρακτικές γιατί μόνο έτσι μπορεί να αποκατασταθούν για το μέλλον χρηστές και ίσες συνθήκες ανταγωνισμού στην οικεία αγορά. Η αρχή της αναλογικότητας, η οποία, κατ' αρχήν, διασφαλίζεται επαρκώς με την πρόβλεψη οροφής στον ίδιο τον νόμο, ώστε να μην τίθεται ζήτημα παραβίασης παρά μόνο αν συντρέχουν όλως ιδιόζουσες εξαιρετικές περιστάσεις, επιτάσσει απλώς να συνυπολογίζεται και να εξατομικεύεται κατά την επιμέτρηση το σύνολο των περιστάσεων με κριτήρια πρόσφορα και ομοιόμορφα και να μην καταλήγει η στάθμιση αυτών σε αποτέλεσμα προδήλως παράλογο (πρβ ΠΕΚ της 13.7.2011 (T- 138/07), ...κατά Επιτροπής ΕΕ, σκ. 255-265). Εξάλλου, το δικαστήριο της ουσίας δεν επανεξετάζει μεν εξ ύπαρξης και πρωτοτύπως την υπόθεση, αφού αυτό θα συνιστούσε λειτουργική υποκατάσταση της διοικήσεως, ελέγχει όμως, όπως προεξετέθη, σύμφωνα με το άρθρο 79 παρ. 1 του ΚΔΔ, κάθε πλημμέλεια περί τον νόμο και τα πράγματα, είτε αυτή αφορά την παράβαση, είτε την επιμέτρηση, και, εφ' όσον διαπιστώσει είτε νομικές πλημμέλειες (όπως είναι η παράβαση είτε της αρχής της αναλογικότητας – πρβ ΠΕΚ της 5.11.2011, (T- 11/06)...κατά Επιτροπής ΕΕ, σκ. 265-285 –είτε της αρχής της

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

αποτρεπτικότητα – πρβ. ιδίως ΠΕΚ της 8.10.2008 (Τ 69/04)...κατά Επιτροπής ΕΕ, 23, 238- 263, της 5.10.211 Τ-39/6κατά Επιτροπής ΕΕ, 80, 400-403, της 29.4.2004 (Τ-236, 239, 244-6, 251-2/01....κ.α. κατά Επιτροπής ΕΕ, 33, 95, 98, 112, 272, 286, 14, βλ. επίσης....κατά Επιτροπής ΕΕ (Τ-66/99), 358-9, κα), είτε πραγματικές (δηλαδή συγκεκριμένες πλημμέλειες που αφορούν την διάρκεια, την έκταση, και εν γένει τις περιστάσεις, επιβαρυντικές, ή ελαφρυντικές, της παράβασης), μειωρρυθμίζει την κύρωση στο προσήκον, εν ύψει των πραγματικών και νομικών του διαπιστώσεων, μέτρο, κατ' ενάσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του (πρβ. ήδη ΣΕ 1933/2013, 7μ). Δοθέντος δε ότι, εφ' όσον η κύρωση επιμετρήθηκε μέσα στα όρια και με τα κριτήρια που προβλέπει ο νόμος, ζήτημα παραβίασεως της αρχής της αναλογικότητας κατ' αρχήν δεν τίθεται, παρά μόνον αν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις (πρβ. ΠΕΚ Τ-11/06). Κατ'ακολουθία των ανωτέρω, το Δικαστήριο συνεκτιμώντας: α) ότι ο κύκλος εργασιών της προσφεύγουσας κατά την περίοδο 1999-2010 παρουσίασε αυξητική τάση, ήτοι το 1999 ανήλθε σε 436,6 εκ., το 2004 σε 847,5 εκ., το 2007 σε 1.174,8 εκ. και το 2010 σε 1.574,4 εκ. ευρώ, β) ότι η Ε.Α. έλαβε υπόψη της ως ελαφρυντικό στοιχείο τον απαιτηθέντα χρόνο της έρευνας, γ) το είδος της συμμετοχής της προσφεύγουσας στην παράβαση, δ) τη σοβαρότητα της παράβασης και τη διάρκειά της, ε) τη συνεργασία της προσφεύγουσας κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, το Δικαστήριο κρίνει ότι το ύψος του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στην προσφεύγουσα ανέρχεται στο ποσό των 213.297 ευρώ, ήτοι σε ποσοστό % επί της βάσης υπολογισμού του προστίμου ύψους ευρώ, ποσό που κρίνεται εύλογο και ανάλογο με τη σοβαρότητα και τη σημασία της παράβασης, όπως ορθώς καταλογίστηκε με την προσβαλλόμενη. Απορρίπτονται δε ως αβάσιμοι οι περί του αντιθέτου λόγοι της προσφυγής.

14. Επειδή, με τα δεδομένα αυτά η κρινόμενη προσφυγή πρέπει να απορριφθεί, να περιέλθει το καταβληθέν παράβολο στο Ελληνικό Δημόσιο (άρθρο 277 παρ. 9 του Κ.Δ.Δ.) και να καταδικαστεί η προσφεύγουσα στην καταβολή των δικαστικών εξόδων της Ε.Α., ύψους τριακοσίων σαράντα ενός (341) ευρώ (άρθρο 275 παρ. 1 του Κ.Δ.Δ.).

Αριθμός απόφασης: 1628/2019

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

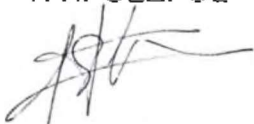
-Απορρίπτει την προσφυγή.

-Διατάσσει την περιέλευση του κατατεθέντος παράβολου στο Ελληνικό Δημόσιο.

-Υποχρεώνει την προσφεύγουσα στην καταβολή των δικαστικών εξόδων της Ε.Α., ποσού τριακοσίων σαράντα ενός (341) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις στις 25.2.2019 και 13.3.2019 και δημοσιεύτηκε, σε έκτακτη δημόσια επ' ακροατηρίου συνεδρίαση, στις 12.4.2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

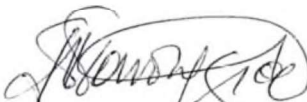
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΒΑΒΟΥΓΓΙΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΘΕΟΔΩΡΑ ΒΙΤΟΥΛΑΔΙΤΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ

23/4/2019.
Π. ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ

